

veto

Studentenweekblad
van de Leuvense Overkoepelende
Kringorganisatie

nummer 2
dinsdag 30 september

jaargang 24 - 1997-1998

afgifte: Leuven X
(weekblad - verschijnt niet van juni tot augustus)

Leuvens academiejaar ontsloten

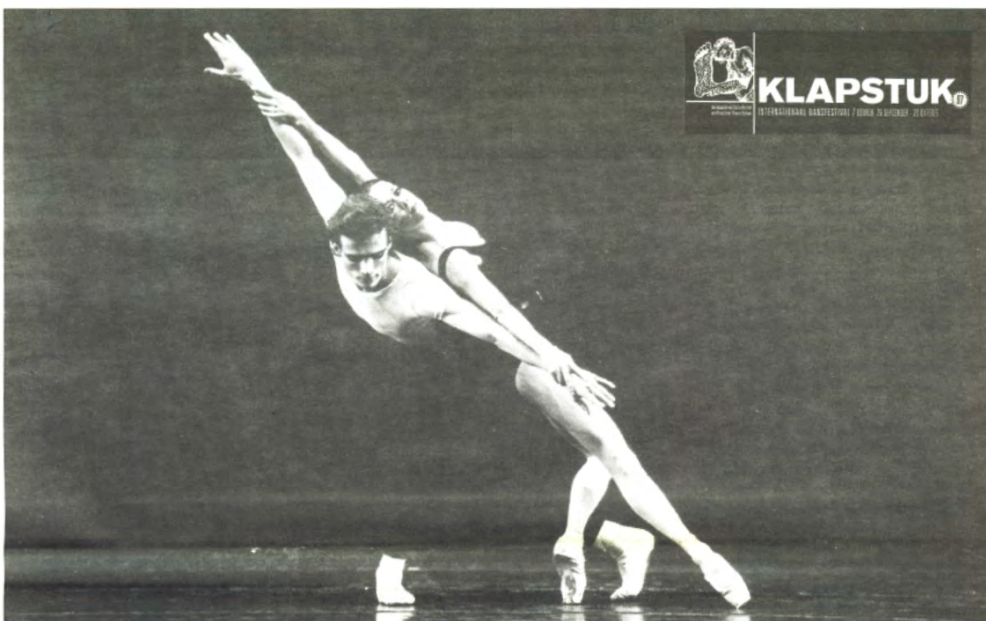
Oosterlinck bepleit ekstern controleorgaan voor de pers

Twee thema's domineerden dit jaar de academische zitting bij de opening van het Leuvense universitaire jaar: de verhouding tussen universiteit en samenleving enerzijds, en anderzijds de kwestie van vrije meningsuiting en persvrijheid. De tweede kwestie werd door rektor Oosterlinck aangesneden in zijn openingstoespraak, waarmee hij net als vorig jaar — enigszins toevallig — een brandend aktueel onderwerp aansneed (zie artikel en redaktioneel op p. 3).

Verder beklemtoonden zowel Oosterlinck als minister-president van de Vlaamse Gemeenschap Van den Brande het belang van de universiteit in de hedendaagse kennismaatschappij, die zoals de meeste dingen een medaille met twee zijden blijkt te zijn: aan de ene kant zijn er de riant subsidies van een blijkaar bloeiende Vlaamse samenleving, die aan de andere kant van de universiteit een "duurzaam engagement" verwacht.

De academische zitting werd geopend met de speech van de vertegenwoordiger van de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie, Koert Debeul (zie p. 2). Daarin kloegen de studenten de discrepantie aan tussen de opdrachtverklaring van de KU Leuven en de feitelijke praktijk. In de eerste plaats kwam de lovenswaardige intentie van onze Alma Mater aan bod om "interdisciplinair wetenschappelijk onderwijs van hoge kwaliteit", geïntegreerd in een "brede

vervolg op p. 3

Klapstuk — Daar is het tweejaarlijkse dansfestival weer. Deze week wordt geopend met ballet van Balanchine & Stravinsky, en improvisatiemuziek en -dans. Je leest er alles over — en over de rest van de programmatie — op de middenpagina's. Ook de volgende weken blijft Veto de krant van het festival. Stay tuned.

Inschrijvingen: Gent stijgt, Leuven stagneert

De inschrijvingen van studenten worden stilaan voor de universitaire wereld wat de kijksijfers in televisieland zijn. Vooral tussen de 'grote twee', de universiteiten van Gent en Leuven, wordt de concurrentiestrijd op het scherp van de snee uitgevochten. In het middelpunt van dat een beetje genante gevecht staan de 'generatiestudenten', dat is die groep studenten die zich voor het eerst inschrijft aan de unief. De trend van de jongste jaren lijkt zich wat dat betreft ook dit keer voort te zetten. Hoewel de KU Leuven zonder discussie de grootste Vlaamse universiteit blijft, met zo'n 27.000 studenten, levert de Universiteit Gent, relatief gesproken, het mooiste resultaat af. "Wij verwachten dit jaar de kaap van de 22.000 te ronden", aldus een hoopvolle Bernard Becue van de Genetse Dienst Studentenadministratie. Belangrijk daarbij is dat Gent zijn aandeel in het aantrekken van generatiestudenten nog ziet toenemen — aangenomen wordt met anderhalf of twee procent.

In Leuven blijft men iets voorzichtiger in de voorspellingen. Viviane Remels van de Dienst Studentenaangelegenheden wil niet meteen spreken van een daling, maar

wijst er toch op dat de negatieve publiciteit rond de richtingen geneeskunde, tandarts, kine en logopedie sterk zal meespelen in de eindafrekening: "Op basis van de huidige cijfers, die nog erg voorlopig zijn, rekenen we daar toch op een tweehonderdtal nieuwe studenten minder." Als die afname niet wordt opgevangen door andere richtingen, en zo ziet het er naar uit, betekent dat, ruw gemeten, een daling van de generatiestudenten met vier procent. Ook in Gent lijden de medische wetenschappen onder de dreiging van toelatingsexamens en andere nakende hervormingen, maar daar hoopt men het verlies wel goed te maken door een toename in de andere richtingen.

Voor het overige lijken zich in Leuven en Gent dezelfde trends af te tekenen. De interesse voor politieke en sociale wetenschappen neemt af, terwijl meer marktgerichte richtingen het aanmerkelijk beter doen. Grootste stijgers zijn informatica (vooral in Leuven, waar sprake is van nagenoeg een verdubbeling), burgerlijk ingenieur, handelsingenieur en TEW. Wellicht gaat het hier eerder om een fase uit een golfbeweging dan om een echte psycholo-

gische omslag. "Je kan zeker niet zeggen dat alleen richtingen met grote kansen op werk goed skoren. Biologie blijft het bijvoorbeeld goed doen, terwijl de toekomstperspektieven daar toch vrij beperkt blijven", volgens Bernard Becue.

In de humane wetenschappen lijkt de postmoderniteit ingetreden. De 'grote verhalen' zoals germaanse talen boeten aan interesse in, terwijl kleinere richtingen in de marge, vooral oosterse en klassieke talen opvallend stijgen. Viviane Remels: "Wie niks voelt voor positieve wetenschappen, gaat vandaag misschien eerder op zoek naar iets waar er niet veel anderen van zijn. Sinologie en japanologie bieden dan wel mogelijkheden." In rechten en criminologie ten slotte blijkt het zogenaamde Dutroux-effect af te nemen, in vergelijking met vorig jaar, althans in Gent en Leuven. Maar, zoals gezegd, de cijfers zijn voorlopig en ook een vergelijking met de andere uniëts ontbreekt vooralsnog. Definitieve resultaten volgen allicht de volgende weken.

(be)

binnenin

Plan-Dillemans 7

Uit welingelichte bron mocht Veto vernemen dat de rektor het op de opening van het academiejaar niet zou hebben over het plan-Dillemans. Een Vlaamse familie bevestigde aan dit blad nechtans het tegendeel. Verschillende getuigen hebben Oosterlinck zijn voorkleur horen betuigen voor een nauwere samenwerking met de KU Brussel.

Partneriaat 9

Rechtzetting. Het aangekondigde partneriaat tussen de KU Leuven en de KU Brussel, twee uniëts van dezelfde levensbeschouwelijke kunne, kan volgens VUB-rektor Els Witte, van de andere kunne, niet kunnen. Ekskuus, Trouw.

Neogotiek 13

Exklusiet: Wat was het laatste dat door het hoofd van Prinses Diana schoot voor ze er naar verlied het bijtje bij neerlegde? Een Mercedes-radiator. Hahaha. Voor treaks: wie was de laatste die door het hoofd van Prinses Diana schoot voor ze er naar verlied het bijtje bij neerlegde? De Mossad. Hahaha. Neogotiek. Hahaha.

GROEP T

INGENIEURS MET VISIE

TECHNOLOGISCHE HOGESCHOOL LEUVEN

Campus Vesalius • Vesaliusstraat 13 • 3000 Leuven • Telefoon 016/30 10 30 • Fax 016/30 10 40 • E-mail groept@groept.be

Beste studenten,

Beste niet-studenten,

"De K.U. Leuven, opgericht in 1425, is een Vlaamse universiteit van katholieke signatuur, met internationale gerichtheid, zij heeft het statuut van vrije instelling."

"Voor haar kennisoverdracht geeft de universiteit interdisciplinair wetenschappelijk onderwijs van hoge kwaliteit. Haar programma's integreren de professionele opleiding in een brede etische culturele en sociale vorming. Eerder dan louter feitenkennis, bevordert zij de vaardigheid om problemen te onderkennen, te formuleren en op te lossen. Zij schept de noodzakelijke voorwaarden voor een stimulerende onderwijs- en vormingservaring. Bijzondere aandacht gaat naar de blijvende evaluatie van haar onderwijs met het oog op een verhoogde zelfwerkzaamheid van de studenten, een intensieve persoonlijke begeleiding, een adequaat beoordelingsstelsel, de didactische kwaliteiten van de docenten en de aanwending van nieuwe onderwijsvormen en -technologieën."

Vindt U dit stukje opdrachtsverklaring ook niet lovenswaardig klinken? Elke student die hier studeert, mag zich gelukkig prijzen dat zijn universiteit zich tot zulke idealen beroepen voelt. Maar laat ons dit toch even aan de praktijk toetsen.

Jan studeert af aan deze universiteit. Hij is nu licentiaat in de smurfologie. Hij is een waar expert in zijn vakgebied. Let wel, zijn vakgebied. Hij kan jullie ongetwijfeld versmurfen doen staan met zijn kennis over hun ontstaan, doen en laten enzovoort. Over smurfen weet hij alles, maar over mensen? Jan heeft ooit lessen van de 21ste eeuw gevolgd. En hij kwam tot de konklusie dat er nog iets anders bestond naast smurfenland. Jan vond het best wel jammer dat zijn programma niet meer keuzemogelijkheden bood dan smurfen alleen.

Jan's vader, een beroemd smurfoloog, is ongelukkig trots op zijn zoon. Toen hij studeerde waren de cursussen veel minder lijvig dan nu. De professoren van nu vertalen immers vaak elk nieuw wetenschappelijk inzicht in een bijkomend hoofdstuk. Jan moet toch wel bijzonder verstandig zijn om zo een hoeveelheid stof uit het hoofd te leren. Dat hij daarbij veel meer blokte dan de dekretaal vastgelegde studiedruk toeliet, moest hij er maar bijnemen. Wie smurfoloog wil worden, moet er iets voor over hebben.

Enkele vrienden probeerden Jan wel eens duidelijk te maken dat het zo onmogelijk verder kon gaan. De kennis neemt eksponen-

Studententoespraak

tiel toe, Jan's geheugen niet. Ze vertelden hem ook dat zijn professoren eerder technieken moesten aanleren om zijn weg te vinden binnen alle kennis. Jan twijfelt soms, hij is bang dat dat veel moeilijker zal zijn. Misschien heeft hij toch maar liever een examen met letterlijke vragen.

Dit voorbeeld wijst erop dat de mooie dromen nog geen werkelijkheid zijn. De daden die moeten volgen, zijn niet eenvoudig. Er is immers een mentaliteitswijziging nodig, zowel bij de studenten als bij de docenten. Anders blijft de universiteit zulke 'Jannen' afleveren. En dat kan toch niet de bedoeling zijn.

Terug naar de opdrachtsverklaring

"Door haar eerste- en tweede-cyclusonderwijs draagt de K.U. Leuven bij tot een zo breed mogelijke participatie van de Vlaamse jongeren aan kwalitatief hoogstaand universitair onderwijs, in een omgeving die intellectueel stimulerend, sociaal ondersteunend en studentvriendelijk is; tevens richt zij zich op nieuwe doelgroepen."

De terugloop van de participatie van jongeren uit sociaal en economisch kwetsbare achtergronden aan het hoger onderwijs is een schrijnende en opvallende evolutie, die in tegenspraak is met met de democratisering van het onderwijs.

In haar opdrachtsverklaring verbindt de universiteit zich er toe niet enkel waakzaam te zijn maar ook constructief te ijveren voor een zo breed mogelijke deelname van de bevolking aan haar onderwijs. Een van de mid-

delen om die brede participatie te realiseren is ons systeem van studiefinanciering. In theorie. Het valt echter op dat dit systeem de laatste vijftien jaar niet de aandacht heeft genoten die het verdient. De nood aan een grootschalig onderzoek dat studiekost, behoeften en leefkosten van de studenten meet, is groot.

Natuurlijk verheugen we ons over de recente beslissing de studiebeurzen met twee procent te verhogen. Maar dit is nog niet voldoende. Is de doelgroep van het beurzensysteem wel goed op de hoogte van de kansen die hen geboden worden? Misschien kan de regering daar extra initiatieven nemen. Het bedrag van de studiebeurzen moet verhoogd en automatisch geïndexeerd worden. Ook de toe-

kenningscriteria, de zogenaamde inkomensgrenzen, zijn aan opwaardering toe. Minister-president, is daar geen plaats voor in uw 'moderne' begroting?

De volgende drie paragrafen uit de opdrachtsverklaring slaan we over, die zijn zelfstudie.

"Als Vlaamse universiteit bevordert de K.U. Leuven de deelname van het Vlaamse volk aan de technologische en culturele rijkdom van de wereld en helpt zij, samen met andere Nederlandstalige universiteiten, het eigen cultuur- en geestesleven uitbouwen."

Dat is een heel mooi voornemen. De verschroeiende concurrentie tussen de universiteiten in Vlaanderen is hiervan een minder mooi voorbeeld. Het is geen schande om een betere wetenschapper te willen zijn of proberen uit te mijnen in onderwijs.

Maar is het concurrentiebeleid van deze universiteit wel steeds gericht op het nastreven van meer kwaliteit? Zoals u wellicht had gedacht, denken wij van niet.

De K.U. Leuven is een goede universiteit. Anders hadden wij er niet voor gekozen. Ze heeft bekwaame professoren, uitgebreide bibliotheken, goed georganiseerde sociale voorzieningen en iedereen kan er smurfen op internet. Maar toch is Leuven bang, bang van die andere universiteit die wij niet willen vernemen omdat het Gent is. Gent heeft naar het schijnt vergelijkbare professoren, bibliotheken en sociale voorzieningen, maar dat lijkt niet het grootste probleem. De universiteit van Gent lokt vooral meer en meer studenten. In Leuven vraagt men zich af waar dat aan zou kunnen liggen. En vooral wat men eraan kan doen.

De meest voor de hand liggende oplossing lijkt erin te bestaan methodes te kopiëren. Het opvallendste voorbeeld zijn semestereksamens in de eerste kandidatuur. De faculteiten die dat wensen kunnen die vanaf volgend jaar invoeren. Er zijn misschien niet alleen nadelen aan verbonden. Maar moesten die semestereksamens er plots nu komen? Nee toch.

Dit is slechts één voorbeeld van die niet kwaliteitsgerichte concurrentie. Blijkbaar is het studentenaantal voor alle universiteiten de prioriteit. Studenten lokken is dus de opdracht. De veelkleurige reclamefolders zijn goed doordacht ontworpen en gelayout, maar leiden de aandacht af van de essentie: de kwaliteit van het onderwijs. Want daar draait het toch om, of niet?

Het is tijd dat er een einde komt aan de verregaande concurrentie en bedrijfskultuur aan de universiteiten. Wat studenten willen, is waar ze volgens de opdrachtsverklaring recht op hebben; kwalitatief onderwijs en goede sociale voorzieningen.

Grote Smurf, is het nog ver?

Nieuwe Sedes is van maandag tot donderdag open! Speciale exotische en vegetarische schotels.

SEDES 'S AVONDS OPEN!

Van maandag t/m donderdag kan je - bv. voor of na een voorstelling van Klapstuk - tot 23 uur in Sedes terecht voor een maaltijd, een drankje, ...

SEDES

Vlamingenstraat 87, tel (32) 34 77

Met grote tegenzin brengen wij het overlijden van Steven Dupont in herinnering. Vetomedewerker 1996-1997.

Terwijl jij weg bent en mij enkel leegte laat vermoed ik onverwoord dat je nog steeds bestaat... Dat ik je nog kan horen en nog met je kan spreken... want die liefde die er was kan zelfs de dood niet breken

(J. Coghe)

Dit gedicht werd gekozen door Steven bij het overlijden van bonpapa.

lezersbrieven

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven en moeten vóór vrijdagmiddag 16.00 u binnen zijn, liefst op diskette of via e-mail veto@veto.student.kuleuven.ac.be.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten-)aktualiteit. Anonieme brieven komen nooit in aanmerking; de schrijver moet steeds naam, studiejaar en adres bekendmaken. Slechts uitzonderlijk, en na uitdrukkelijk en gemotiveerd verzoek, kunnen ze weggelaten worden in Veto.

Brieven die langer zijn dan 2400 tekens (spaties inbegrepen, wat overeen komt met ± 1,5 getikte bladzijde met dubbele interlinie) worden in principe ingekort. De redactie behoudt zich het recht voor brieven niet te plaatsen.

In zijn openingstoespraak hield rektor Oosterlinck een betoeg voor het invoeren van een perskommissie. Die commissie zou gevormd worden door vertegenwoordigers van de pers en externe specialisten (professoren, sociologen, juristen...). Haar opdracht zou moeten bestaan uit "het vermijden van halve waarheden en ongebreidelde suggesties", zoals die nu en dan wel eens durven opdruken in de pers. Dit voorstel is allesbehalve nieuw, ondermeer Wathélet en Vélú hebben hier reeds een bogem over opgezet. Het feit dat het voorstel niet nieuw is, neemt echter niet weg dat het niet in overweging genomen mag worden.

Met betrekking tot de verslaggeving in de gerechtelijke sfeer lijkt het probleem het meest akutt. Enerzijds is er het probleem van het ongelimiteerd vermelden van de namen van verdachten, soms zelfs voor het om verdachten gaat. Anderzijds heeft de gerechtjournalistiek veelal als gevolg dat het leven van de betrokkenen belicht wordt — door uitspraken van de tegenpartij te siteren of inlichtingen van de burens bijvoorbeeld — zonder dat die daar enig vat op hebben.

Een verregaand voorbeeld in die richting is misschien wel de uitspraak van de militaire rechtbank over de para's die de vrede in Somali' hadden moeten bewaren. De rechter sprak zich er mild uit in zijn vonnis en maakte hierbij de overweging dat de betrokkenen reeds voldoende gestraft waren door de media-aandacht die het hele gebeuren had gekregen. Die eer viel ook Wathélet te beurt bij zijn herverkiezing als Europees rechter na het rapport-Dutroux.

Meer algemeen blijkt er na de Dutrouxaffaire meer dan ooit een territoriumtwist tussen de verschillende machten gaande. De uitvoerende macht beknoet de wetgevende macht, de Raad van State legt de uitvoerende macht beslissingen op die dicht tegen het beleid aan leunen, enzoverder. De vraag of de pers nu een vierde macht is, dient niet eens behandeld te worden. Een feit is dat ze door de drie machten gebruikt wordt voor of maar al te graag meewerkt aan gerichte persleken of verdachtmakingen van bepaalde personen. Het bruuske verstoren van het evenwicht door de berichtgeving over die (zogenoemde) affaires heeft echter vele politieke en gerechtelijke funktionarissen gestoord. Dat is waarschijnlijk de reden waarom vooral zij aandringen op responsabilisering. Nieuw in de discussie is dat de academische overheid zich mengt in het debat. Positief hierbij is dat de discussie nieuw leven ingeblazen krijgt door de actuele stellingname.

Toch dient men enkele argumenten in overweging te nemen. Ten eerste moet men niet te vlug grijpen naar zo een drastische inperking van de persvrijheid als een commissie. Ten eerste mag men de kracht van het woord en het wederwoord niet onderschatten. Het is een wettelijke en deontologische verplichting een recht van antwoord te publiceren. Een punt dat dit middel echter zou kunnen verbeteren is het weglaten van ergerlijke naschriften. Die naschriften 'in bepaalde pers' nodigen niet uit tot het voeren van discussie op opiniepagina's.

Daarnaast is de oprichting van een commissie een te verregaande inbreuk op de persvrijheid. Er bestaan voldoende bestaande juridische middelen om de desbetreffende pers aan te pakken. Hieruit vormt zich een rechtspraak die mede richtinggevend kan zijn voor een verdere uitbouw van de deontologische codes die tot een mentaliteitswijziging in de pers kan zorgen.

Raf Gerits

de programmatie en de kijksijfers van de BRTN ondermaats zijn valt hem waarschijnlijk dan ook zwaar.

Kwaliteitsonderwijs

De pers heeft, ook volgens de rektor, de macht gekregen om de politieke agenda mee te bepalen en standpunten te verwoorden waarvan het waarheidsgehalte betwispelbaar is. De KU Leuven levert echter kwaliteitsonderwijs af, waardoor universitair gevormden wel gewaand zijn om het waarheidsgehalte van de mediaboedschappen in te schatten. Dit is nochtans niet iedereen gegund. Als oplossing beijvert hij een mentaliteitswijziging die ertoe moet leiden dat de zorgvuldigheidsnorm het onafwendbare criterium wordt voor de pers. De niet zo vlotte werking van de banksector heeft hem echter mede doen afwijken van deze vorm van zelfregulering. Hij stelt dan ook een perskommissie voor naar analogie met de bankkommissie. Dit externe controleorgaan zou in moeten staan voor het vastleggen van criteria om de kwaliteit van de pers te vrijwaren.

konvergentie met de telekommunikatie. Naast de mogelijke positieve gevolgen — op het vlak van de rendabiliteit — leidt de mediakonzentratie ondermeer tot volgzame journalisten, niet-geverifieerde verhalen en een gebrek aan pluriformiteit in de pers. Op politiek vlak wijst de rektor de pers op zijn verantwoordelijkheid met betrekking tot de objectieve informatieverstrekking voor alle burgers. Verder gaat hij in op het gemeenschappelijk doel dat we met onze samenleving willen bereiken om de druk van de vrije markt en de kijksijfers op de media te kunnen beperken. Maar het pleidooi richtte zich ook naar een iets minder verheven — maar daarom niet minder belangrijke — eis: de rektor wil gewoon kwaliteits televisie naar het voorbeeld van de BBC. Het feit dat

niets dan lof over voor de inspanningen van de minister-president. Research is sinds enkele jaren een beleidsprioriteit van de Vlaamse regering, hetgeen resulteerde in een groeiende subsidiëring van wetenschappelijke projecten, bijvoorbeeld van het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek Vlaanderen. Het gegeven inspireerde Oosterlinck tot een ellenlange lijst van getallen met zes cijfers ter illustratie, een voorzet die even later door Van den Brande zelf werd binnengekoep met een nog langere lijst van getallen met negen cijfers. Het ging maandagmiddag weer even heél goed met Vlaanderen.

De rektor sloot zijn jaoverzicht af met een reaktie op die stilaan gekoninkseerde kritiek op zijn persoon: het beeld van de rektor als manager, en van de universiteit als onderneming. Als verontschuldiging haalde hij het algemene maatschappelijke klimaat naar voor, en de concurrentie tussen universiteiten op Europees niveau. Hij vertelde dat de KU Leuven "een voortrekkerrol moet spelen door optimaal kwaliteit te leveren." Ten zeerste twijfelachtig is dat hij daarbij weinig problemen maakte van een zestigurenweek voor zijn personeel: "U hebt misschien nostalgie naar de tijd dat het minder druk was, maar misschien blijkt het heden wel het zalige verleden van de toekomst." Een vrij sinisch doordenkertje als commentaar op het pleidooi van Sabien Lust — de vertegenwoordiger van het bijzonder en assisterend academisch personeel — voor een beter "human resources management" als tegenwoordig voor demotivatatie van tijdelijke krachten. Konkreet bepleitten de assistenten en onderzoekers onder andere een optimalisering van de doktoratoopleiding, die volgens hen stiefmoederlijk behandeld wordt. De rektor kon dat gemakkelijk counteren, aangezien de Akademische Raad in dat verband een aantal maatregelen had getroffen, waar de assistenten nog niet van op de hoogte waren. Pijnlijk detail: niet hun gebrek aan dos-

sierkennis — door hun tijdelijk statuut — haalde de vertegenwoordiger van het AP naar voren als een van de redenen waarom ze niet au sérieux worden genomen.

Minister-president Van den Brande trad het beeld van universiteit als onderneming gretig bij, in een speech die weinig verrassingen bood voor wie wat vertrouwd is met 's mans discours. Na het betuigen van zijn persoonlijke fascinatie voor de wetenschap en de reeds vernoemde litanie van geïnvesteerde miljarden, legde hij de nadruk op het belang van de valorisatie van het geïnvesteerde kapitaal. Aan de ene kant staat Vlaanderen wel aan de top van het wetenschappelijke onderzoek, maar de omzetting in producties en diensten verloopt te stroef. Hij bepleitte dan ook "spin-off activiteiten, [het] vermarkten (sic) van onderzoeksresultaten en kontraktonderzoek voor bedrijven en overheid, zelfs in die disciplines waar dat tot nu toe niet het geval is," en ook samenwerking met "de zo tipisch Vlaamse KMO's."

Traditie

Het meteen opwellende verwijt van utilitarisme weerlegde Van den Brande met een hegelaanese ontsnappingspiste. In de dialectiek tussen technologie en cultuur, welgerde hij de kant te kiezen van de "technofielen" die wetenschappelijk onderzoek evalueren op basis van de praktische toepasbaarheid en de "terugverdienkapaciteit" (sic), maar bepleitte hij niet zonder holle retoriek een "synergie tussen techniek en cultuur": "In de moderne kennismaatschappij is kennis een bron van cultuur, en cultuur een bron van kennis." In één beweging trouwens ook een synergie van twee ondertussen tipisch Vlaamse vertogen: die van zorg voor de traditie enerzijds, en anderzijds het welhaast positivistische vooruitgangsbdenken waar die Vlaamse miljardensduisden uit voortstromen.

Joris Janssens

Het gewapende woord van de rektor

Een zieke waakhond heeft een muilkorf vandoen

In de openingstoespraak — die reeds vastligt vanaf het einde van het voorafgaand academiejaar — verheugde de rektor zich zichtbaar over de ongewilde hoge actualiteitswaarde van het gekozen onderwerp. Met "Het gewapende woord" als titel brak hij namelijk een lans voor een striktere regulering van de pers. De actualiteitswaarde ligt enerzijds in het feit dat de "zelfkant van de media" zwaar onder vuur ligt na de zaak Spencer. Maar anderzijds is de probleemstelling in hoofdorde een heet hangijzer na de voortdurende territoriumtwisten — die sinds de Dutrouxaffaire in alle hevigheid zijn losgebarsten — tussen de verschillende machten. De rektor voegt er voor alle duidelijkheid aan toe: "dat de pers een vierde macht is geworden is haast al een klichee geworden".

De vrijheid van meningsuiting die door de pers in al zijn absoluteid wordt verdedigd blijkt voor de rektor echter niet zo absoluut te zijn. Hij schuift hiervoor naast de wettelijke beperkingen ook nog economische en politieke beperkingen van deze grondwettelijke vrijheid naar voren. Op economisch vlak zouden de beperkingen te wijten zijn aan de concentratie van de media en de

Opening

vervolg van p. 1

etische, kulturele en sociale vorming" te leveren. Daartegenover werd het voorbeeld van een modale student geplaatst — die als vakidoot afstudeert in de fiktieve studierichting van de "smurfologie". Vervolgens stelden de studenten de gerichtheid van de KU Leuven op "een zo breed mogelijke participatie van de Vlaamse jongeren aan kwalitatief hoogstaand universitair onderwijs" tegenover de terlooping van de participatie van lagere sociale klassen, waarbij een lans werd gebroken voor de automatische indeling van de studiebeurzen. Ten derde pleitte de studententegenwoordiger het voornemen van de KU Leuven om samen met de andere universiteiten de Vlaamse cultuur uit te bouwen onder de aandacht. Daartegenover staat de niet-kwaliteitsgerichte concurrentie in het Vlaamse universitaire landschap — waarbij expliciet naar de groepen van de Gentse universiteit werd verwezen — die de KU Leuven inspireerde tot het mogelijk maken van semestersamenkomsten in de eerste kandidaturen. "Wat studenten willen, is waar ze volgens de opdrachtoverklaring recht op hebben; kwalitatief onderwijs en goede sociale voorzieningen," besloot de spreker, en terugkomend op de initiële allegorie vroeg hij de rektor: "Grote Smurf, is het nog ver?"

Tegengif

Oosterlinck had het echter zo niet begrepen, en in zijn jaaroverzicht schoof hij de Grote Smurf met zichtbaar plezier door aan Vlaams minister van Onderwijs Van den Blosse (SP). Het aandeel van het universitaire onderwijs in diens begroting is te klein, waardoor er te weinig middelen zijn voor infrastructuurwerken en de bezoldiging van het vastbenoemde personeel. Als compensatie vroeg hij een kader waarin plaatsen worden gekreeërd voor gedoktooreerde researchers binnen de universiteit, de bedrijfswereld en de overheid.

Aan de andere kant had Oosterlinck

Semestereksamens voorlopig enkel bij Landbouw

Het al of niet organiseren van semestereksamens blijft de agenda beheersen van de onderwijsverantwoordelijken aan de Leuvense universiteit. Vooral nog ziet het er naar uit dat enkel de faculteit Biowetenschappen zich nog dit academiejaar zal wagen aan die ingrijpende verandering van het examensysteem. Bij *Ekonomie en Toegepaste Wetenschappen* — zeg maar de *burgies* —, tevoren ook grote voorstanders van semeks, liggen 'de vooreksamens met bindende kracht' nog niet vast.

De problematiek van de semestereksamens is inmiddels genoegzaam bekend. Sinds rektor Oosterlinck begin dit jaar het voorstel lanceerde om ook aan de KU Leuven in de eerste kandidatuur semestereksamens te organiseren, traden voor- en tegenstanders van de vernieuwing van het examensysteem op de voorgrond, elk voorzien van een uitgebreide batterij argumenten. Voorstanders betogen dat een semestersysteem de overgang tussen het secundaire onderwijs en het universitaire niveau minder dramatisch maakt, waardoor de slaagkansen van de eerstejaarsstudenten zouden stijgen. Op de achtergrond speelt wellicht ook mee dat het semestersysteem door de concurrerende Gentse universiteit met succes als lokmiddel wordt gebruikt bij het aantrekken van nieuwe studenten.

Orgaan

De tegenstanders van de semeks, vooral te vinden in de studentenbeweging, bewijzen die redenering, en wijzen daarvoor net op de Gentse slaagsijfers die inderdaad, ondanks het semestersysteem, niet significant hoger liggen. Bovendien stimuleert het systeem volgens de studenten ensklopedisch studeren, verhoogt het de studiedruk en belemmert het de ontwikkeling van nieuwe onderwijs- en examenvormen. Ook extra-curriculaire activiteiten komen aldus in het gedrang. Redenen genoeg voor Kringraad, de geleding van de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie die zich over onderwijszaken buigt, om zich te verzetten tegen de invoering van het semestersysteem.

De Onderwijsraad, het universitaire orgaan dat de academische overheid adviseert in onderwijszaken, sprak vervolgens in april een gematigd oordeel uit, waarin voor- en nadelen van het systeem netjes werden afgewogen. De Raad stelde dat de invoering van een semestersysteem pas ten vroegste voor het academiejaar 1998-99 kon gebeuren, zodat elke faculteit de gelegenheid kreeg om voor zichzelf uit te maken op welke wijze de nieuwe jaarindeeling het meest zinvol kon ingevuld worden. Het hoogste beslissingsorgaan van de Alma Mater, de Akademische Raad, volgde dat advies maar ten dele. Beslist werd om de faculteiten al voor dit academiejaar de vrijheid te geven om zelf initiatieven ter zake te nemen. Vooral de faculteiten Biowetenschappen, Ekonomie, en Toegepaste Wetenschappen bleken vragende partij voor een onmiddellijke invoering van een semestriële systeem. In eerste instantie dachten zij er aan om vrijstellingen te koppelen aan de proefexamens: als je slaagt, word je van de betreffende stof vrijgesteld voor de junizittijd, en heb je meteen al een kwart of de helft van het totale puntenaantal verdiend; slaag je niet, dan kun je in juni nog eens terugkomen.

Vooraf dat laatste punt stuitte evenwel op bezwaar van regeringscommissaris Bosmans, die op last van het ministerie van

Onderwijs de daden van de Leuvense universiteit controleert. In het nieuwe systeem kregen de studenten immers voor een bepaald deel van de stof drie kansen in één academiejaar — in januari, juni en september —, en dat is in strijd met het dekreet op het hoger onderwijs. De tegenkanting van de commissaris wekte enige verwondering bij de academische overheid, omdat aan andere universiteiten studenten wel degelijk, via een omweggetje, drie keer over dezelfde stof kunnen geëxamineerd worden. Aan de VUB bijvoorbeeld kunnen studenten die slecht scoorden op een schriftelijke examen nog in dezelfde zitting een 'mondelinge aanvulling' bij het examen vragen.

Omweggetje

Op de jongste Akademische Raad werd beslist om de regels voor semestereksamens voor dit academiejaar toch aan te passen aan de wettelijke voorschriften. Dat betekent dat het resultaat van de semestereksamens — zogenaamde 'vooreksamens' — altijd bindend moet zijn. Wel blijven de examens facultatief: de student beslist met andere woorden zelf of hij deelneemt of

niet. In studentenkringen worden echter vragen gesteld bij die mogelijkheid. Proffen zouden immers wel eens druk kunnen gaan uitoefenen op hun studenten om met zijn allen voor hetzelfde tipe examens te kiezen, zodat ook in juni geen verschillende examens voor één vak moeten worden opgesteld.

November

Het belangrijkste gevolg van de geschetste aanpassing is wellicht dat de faculteit Toegepaste Wetenschappen inmiddels besloten heeft om toch nog maar een jaartje te wachten met het semestersysteem. Ward Demyttenaere, preses van het VTK: "Voor ons was het ook een beetje een verrassing. Op het onthaalweekend voor eerstekenners vorige week liet de aanwezige prof Gobin, verantwoordelijk voor de kandidaturen, weten dat de faculteit voorlopig afzag van semestereksamens. Een belangrijke reden daarvoor was volgens hem dat het januariresultaat nu verplicht bindend was, zodat die vooreksamens moeilijk nog als proefexamens kunnen beschouwd worden. Een proefexamen tevoren organiseren, in november of zo, heeft weinig zin,

omdat de bevraagbare hoeveelheid stof dan nog te gering is." Inmiddels zouden de voorstanders van de semestereksamens toch hun wil wet willen maken. De definitieve beslissing valt eind oktober.

Aan de faculteit Economische Wetenschappen valt de definitieve beslissing eveneens pas later. Maar volgens decaan Piet Vanden Abeele ziet het er naar uit dat er toch vooreksamens zullen komen bij Ekonomie, uiteraard "binnen het wettelijke kader." Decaan Vic Goedseels van de faculteit Biowetenschappen wou slechts weinig commentaar kwijt aan Veto: "De vooreksamens komen er hoedanoek. Wat de reglementen voorschrijven zullen we ook uitvoeren." De studenten landbouw, die in tegenstelling tot de overkoepelende Kringraad wel voorstanders waren van een semestersysteem, waren nog in het ongewisse over wat er concreet veranderd zou worden aan het eerdere voorstel: "In juli heeft de faculteit, in samenwerking met de studentenvertegenwoordigers, al een volledig plan opgesteld. Onlangs hebben wij vernomen dat dat plan afgeschoten is op een hoger niveau. Over aanpassingen is ons nog niets gemeld, maar we gaan er van uit dat de vooreksamens er toch zullen komen," aldus preses Jurg Winters van LBK. Zijn ze op het boerenkot dan niet bang dat de nieuwe eerstekenners in januari zonder degelijke voorbereiding naar een bindend examen worden gestuurd? "Neen", aldus de preses. "In november komt er ook nog een proefexamen van scheikunde, dat als test kan dienen."

Bart Eeckhout

Positieve reacties op Sorapetitie

Naar aanleiding van de academische zitting tijdens de opening van het academiejaar voerde Sociale Raad (Loko) een prikalktie rond studiefinanciering. Aan de uitgang van de Pieter De Someraula werd aan de aanwezigen de petitie voorgeleed. In deze petitie, die nog tot het einde van 1997 loopt en die u nog ongetwijfeld nog zult tegenkomen, worden de belangrijkste eisen van de Overleggroep Studietoelagen gebundeld. In dat overleg zit de Vereniging van Vlaamse Studenten, ABVV-jongeren, ACV-jongeren, de Bond van Grote en Jonge Gezinnen, het ACW, de Sociale Diensten van de universiteiten en de sociale voorzieningen van het Vlaams Verbond van het Katholiek Hoger Onderwijs (VVKHO). Rektor Oosterlinck, Monseigneur Van Geluwe, lid van de Raad van Beheer van de KU Leuven, Prof. Van Gerven, Koordinator Studentenbeleid, Jan Adé, sekretaris-generaal van de administratie voor het Hoger Onderwijs, Rik Daems, begrotingspecialist van de VLD en een zeker aantal professoren en dekanen tekenden de petitie. De meeste reacties op de petitie waren trouwens positief. Ook Minister-President Luc Van den Brande, die de petitie niet wilde tekenen,

verwees in zijn toespraak naar de materie. De automatische indexering van de studietoelagen zou volgens hem een feit worden. Maar er kwam een "als" in de zin: als het binnen de budgettaire ruimte kan. De automatische indexering is echter slechts één aspect van de problematiek. Het grootste knelpunt situeert zich in de inkomensgrenzen die bepalen of men al dan niet recht heeft op een beurs, en die meteen ook de omvang ervan bepalen. Deze inkomensgrenzen zijn reeds meer dan tien jaar niet meer aangepast, waardoor vele gezinnen met een modaal inkomen geen recht hebben op een beurs hoewel een studerende jongere voor hen steeds zwaardere financiële last betekent. De aanpassing hiervan, onder meer aan de hand van een nieuw studiekostenonderzoek is een reeds lang uitgesproken eisen van menig studentenvertegenwoordiger en andere betrokkenen in de zaak.

(or)

Via kabel sneller en goedkoper op Internet

Onbeperkt surfplezier voor dertig frank per dag

I e partikuliere kabelmaatschappij TVD-Radio Public gaat in Leuven Internet via de kabel aanbieden. De hoofdstad van Vlaams-Brabant is daarmee de eerste in België waar de bevolking van de aanzienlijke voordelen van deze manier van Internetsurfen kan profiteren. Door een samenwerking tussen de operator en de KU Leuven zullen ook de universiteitstudenten hier een graantje van kunnen meepikken. Tegen een zeer voordelig tarief kunnen die op kot onbeperkte toegang krijgen tot het wereldwijde computerweb, en mits een toeslag komen daar nog eens twee-enderdertig kanalen kabeltelevisie en twintig digitale radiokanalen bovenop. Als Alma nu ook nog maaltijden aan huis gaat bezorgen, is er geen enkele reden meer om als student nog de straat op te gaan.

TVD, dat zich bezig houdt met kabeldistributie in Leuven en in een aantal Brusselse gemeenten, is de enige kabeldistributeur in Vlaanderen die niet afhangt van een interkommunale (een samenwerkingsverband van een aantal gemeenten) maar daarentegen eigendom is van een privebedrijf. Dat heeft tot gevolg dat het hele kabelnetwerk in Leuven door een partikulier bedrijf wordt uitgebaat, waar de stad niets in de pap te brokken heeft. Leuven geeft gewoon een concessie aan TVD, en die zorgt voor de rest. Deze unieke situatie bestaat al vele tientallen jaren, maar ze zorgt nog maar een klein decennium voor strubbelingen tussen de kabelmaatschappij en het Leuvense stadsbestuur, meer bepaald de socialistische burgemeester Louis Tobback en zijn voorganger Alfred Vansina. Deze laatste zag het niet zitten dat een privebedrijf, dat bovendien grotendeels in handen is van een Amerikaans bedrijf, in zijn stad op kabelgebied zowat alles te zeggen had. Het feit dat Vansina voorzitter was (en is) van de interkommunale Iverlek was daar allicht niet vreemd aan.

De enige manier om een eind aan te maken aan die situatie, zo redeneerde de gemeenteraad in 1990, was door de kon-

cessie aan TVD te weigeren. Het kabelbedrijf ging daar niet mee akkoord, procedeerde en trok uiteindelijk aan het langste eind: in het nieuwe kabeldecreet van 1995 stond immers duidelijk dat een operator de gemeentelijke toestemming om een net te exploiteren niet langer nodig heeft. Enkel een toelating van Mediaminister Van Rompuy is vereist, en daarmee zit TVD nog tot 2006 veilig. Dus bleef het bedrijf in Leuven kabel-tv verkopen, en werden de verhoudingen tussen de twee partijen er, zacht

drijf ook de rest van Vlaanderen gaan overnemen met snelle Internetaansluitingen via de kabel. Maar voor Internettoepassingen moet de informatiestroom twee kanten op kunnen: van het net naar de gebruiker, en van de gebruiker terug naar het netwerk. Momenteel is TVD in Leuven bezig met deze aanpassing. In het stadsdeel tussen de Ring, de Naamsstraat en de Bondgenotenlaan is de kabel al aangepast, en kan er dus begonnen worden met Internetaansluitingen. Nu wonen in dat deel van Leuven een zesduizendtal studenten, die door TVD als potentiële klant gezien worden, en, zoals dat gebeurt met potentiële klanten, worden ze dan ook stevig in de watten gelegd.

Zo biedt het kabelbedrijf de Internetaansluitingen aan tegen de zeer concurrentiële prijs van 900 frank per maand, de btw en de huur van de zeer dure kabelmodem inbegrepen. Een gewone klant betaalt makkelijk twee à drie keer zoveel. Voor die prijs mag de student zoveel surfen als hij wil:

verschil tussen een papieren vliegtuigje en een straaljager dus. Voor 199 frank extra in de maand krijg je er als student ook nog eens de televisiekanalen en de radiozenders bij. De enige vereisten zijn een kabelaansluiting en een voldoende krachtige computer.

Voordelig

De bewoners van de achttien studentenresidenties van de universiteit mogen zich alvast gelukkig prijzen: door de samenwerking tussen TVD en de KU Leuven, krijgen alle residenties nog deze maand een Internetaansluiting. Daarnaast kunnen de zesduizend studenten die op kot zitten in het nu al aangepaste gebied ook al een aansluiting krijgen. Die moeten natuurlijk wel een kabelaansluiting hebben liggen. De rest van Leuven, Heverlee en Kessel-Lo komt eind dit jaar, begin 1998 aan de beurt.

Ondertussen plant TVD nog meer ver-

uitgedrukt, niet echt beter op.

Onder Louis Tobback, die Vansina in 1995 opvolgde als burgemeester, veranderde hier weinig aan. De burgervader besliste dat een kabelmonopolie in de handen van een privebedrijf niet kon, en ging zelfs zo ver om bij de minister een aanvraag in te dienen om zelf ook kabel te mogen leggen in Leuven. De toestemming hiervoor werd op 1 juli van dit jaar verleend, zodat er vandaag in feite twee kabelmaatschappijen actief zijn, die elkaar het licht in de ogen niet gunnen.

Dat wil wel eens bijzonder hilarische (of eerder tragische?) gevolgen hebben. Zo moeten beide maatschappijen vele kilometers straat opbreken; de ene — Iverlek — om een nieuwe kabel te leggen, en de andere — TVD — om haar kabelnetwerk aan te passen aan de moderne Internettechnologie. Als de beide bedrijven hiervoor samen zouden werken zou dat de bevolking veel geld en overlast besparen, maar daar wil Iverlek niet van weten. Met als gevolg dat de trottoirs twee keer opgebroken moeten worden. TVD klaagt ook dat hun aanvragen om graafwerken te mogen doen systematisch door het stadsbestuur genegeerd worden, zodat er veel tijd verloren gaat.

Straaljager

Als de voetpaden voor de tweede keer opgebroken worden, zal dat zoals gezegd zijn om de bestaande kabel van TVD aan te passen aan de Internettechnologie. TVD wil als eerste bedrijf in Vlaanderen Internet via de kabel aanbieden, en heeft Leuven uitgekozen als lokatie voor dit pilootproject. Als de resultaten hier positief zijn, wil het be-

omdat de informatie niet meer door de telefoonlijn gaat, moeten er ook geen extra telefoonkosten betaald worden. Je weet dus precies waar je aan toe bent. Een ander voordeel is dat de telefoonlijn niet meer bezet is als er gesurfd wordt, en dat er ook niet telkens opnieuw ingebeld moet worden bij de server, de verbinding blijft voortdurend openstaan. Maar het grootste voordeel is zonder twijfel de enorme snelheid waarmee informatie door de kabel gestuurd kan worden. Een kabelmodem maakt namelijk een maximale snelheid mogelijk van tien megabytes per seconde. Dat is ruim honderd keer vlugger dan zelfs de snelle telefoonlijnen het kunnen. Zoiets als het

nieuwende toepassingen van de kabeldistributie. Zo wil het bedrijf, naar Amerikaans voorbeeld, ook betaaltelevisie — 'pay-per-view' —, film op aanvraag — 'near-video-on-demand' — en telefonie gaan aanbieden. Hierbij kunnen de interkommunale natuurlijke niet achterblijven, en zal er de volgende jaren allicht heel wat concurrentie ontstaan op de kabelmarkt — temeer omdat TVD van plan is bij de mediaminister ook voor de rest van Vlaanderen een exploitatievergunning aan te vragen. Die concurrentie zal allicht het eerst losbranden in Leuven. Voor de konsument, en zeker voor de student, kan dit erg voordelig uitdraaien.

Martijn Graumans

CURSUS BRIDGE

Leer dit boeiende kaartspel op een prettige en moderne manier met

BRIDGECLUB PIETERMAN LEUVEN

Cursus speciaal voor studenten van de K.U. Leuven en de hogescholen

12 dinsdagen vanaf 14 oktober om 19.30 u, onderbreking tijdens de kerstvakantie

Leopold I-straat 17, Leuven
Prijz: 1200 fr., tekstboeken inbegrepen

Lesgever: André Leplat (Blos)
Inschrijven ter plaatse op 14 oktober of info: ☎20.67.55 of 22.78.39

Toelatingsexamens: twee dagen op hotel

Enkele vertegenwoordigers van de Vereniging van Vlaamse Studenten (VVS) namen op 8 en 9 september deel aan de toelatingsexamen voor de faculteit Geneeskunde-tandheelkunde. Bedoeling was om het voorwerp van de eigen kritiek te leren kennen. Het toelatingsexamen is immers al jaren een heet hangijzer binnen de studentenbeweging. De proef nam twee voormiddagen in beslag en startte telkens om negen uur in Brussel. Dat was behoorlijk moeilijk voor de mensen die vanuit de periferie van Vlaanderen (of Nederland) tijdig wilden aankomen. Sommigen hadden zelfs een kamer in een hotel geboekt om de eerste dag fris en montier aan de 'specifieke proeven' te beginnen: een redeneerproef, schema's en figuren, de geheugenproef en patroonherkenning. De tweede dag bestond uit het video-onderdeel 'casus': een les, een stilleleestekst, een patiëntgesprek en een teamgesprek.

De proeven bleken wel naar het analytische vermogen te pellen, maar niet naar het syntetische. Daarnaast kwam de laktot motivatie onvoldoende aan bod en aan het deel 'casus' kon men niet al te veel werkelijkheidswaarde toeschrijven. De VVS-anciens kregen echter allen een voldoende, maar slechts twee behaalden de magische twaalf, nodig om de betreffende studies te mogen aanvatten. Ze ontvingen wel persoonlijke felicitaties van rektor Oosterlinck, die — lichtjes verbaasd? — opmerkte 'dat de universitaire opleiding toch hun vruchten blijkt af te werpen.'

(hp)

Leuven roept zichzelf uit tot fietsstad

In vrijdag 19 september werd de genodigde pers in de lokalen van Velo verrast op twee nieuwkomers. De jongste publikaties van het Fietsoverleg, de Veloscoop en het Fiets-Bus-plan, werden er voorgesteld. Voor de gelegenheid kon fiet-send Leuven rekenen op de steun van Dirk Van Gerven (koördinator studentenbeleid) en Dirk Robbeets (SP, schepen van openbare werken).

Ongeveer een jaar geleden werd het Fietsoverleg tussen de stad en de universiteit opgericht. In een poging om een coherent fietsbeleid ten aanzien van de studenten voor te bereiden gingen de dienst Studie & Planning, de Logistieke Diensten en Studentenverenigingen van de KU Leuven, de Leuvense Preventiedienst, de politie, vzw Velo en het Sic samen aan de overlegtafel zitten. Bij de aanvang van het nieuwe academiejaar worden de eerste resultaten van dit overleg zichtbaar. Alle eerstejaarsstudenten aan de universiteit en de hogescholen krijgen bij hun inschrijving een Veloscoop en een Fiets-Bus-plan toegestuurd. Beide uitgaven worden gedeeltelijk bekostigd door de stad en de universiteit. Voor de overige kosten heeft men een beroep gedaan op de studentgerichte ondernemer.

Hypotheek

De Veloscoop wil, met de veelzeggende ondertitel 'In Leuven doe je het met de fiets', de fiets als eerste vervoerskeuze promoten. Het boekje bevat een aantal handige anti-diefstal-tips en nuttige adressen voor fiet-send Leuven. Daarnaast wordt er op gewezen dat Je fiets wel degelijk uitgerust moet zijn met twee lichten, twee goedge remmen, een bel en een aantal reflectoren. Indien je aan je plichten verzaakt, riskeer je een hoge boete. Maar met de Veloscoop in de hand ben je alvast een verkwijttigd man.

Het Fiets-Bus-plan van Leuven is een handige uitgave die het de fietser en de busgebruiker heel wat gemakkelijker maakt. Op de stadskaart vindt men niet alleen de fietspaden terug maar er is eveneens gekozen voor een duidelijke weergave van 'fietsroutes'. Daarnaast zijn ondermeer ook nog alle universitaire gebouwen, de hogescholen, de openbare diensten, de bushaltes en busroutes weergegeven. De bewuste konsument kan aldus zijn vervoermiddel aanpassen aan zijn bestem-

ming.

Tijdens de perskonferentie werden eveneens een aantal nieuwe initiatieven voorgesteld. Het aantal openbare fietsstallingen zal op korte termijn van 2.800 eenheden opgevoerd worden tot 4.000. De maand oktober is eveneens de fietsgraveer-maand bij uitstek. Dankzij de inspanningen van de Preventiedienst, Velo en het Sic kunnen studenten hun fiets gratis en op verschillende lokaties laten graveren (zie ook berichten). Ook De Lijn doet een duit in het zakje. Vanaf november wordt de verbinding kampus Heverlee-Leuven centrum tijdens de spits elk kwartier gegarandeerd. Ook de extra busverbindingen op vrijdag- en zondagavond tussen Leuven-Brussel en Hamont, Maaseik, Tongeren en

Lanaken worden vanaf 29 september terug ingevoerd.

Preventie

Tenslotte maakte men van de gelegenheid gebruik om Leuven uit te roepen tot fietsvriendelijke stad, en dit ondanks het gevoerde beleid. Leuven telt nu eenmaal tienduizenden fietsers en daar kun je als beleidsmaker niet omheen. Opvallende afweziging in de

perskonferentie was echter de student. Ondanks de vele pogingen van de studentenbeweging om zich als volwaardige gesprekspartner in het mobiliteitsdebat te profileren, werden de studenten pas halverwege het Fietsoverleg uitgenodigd. Deze late uitnodiging heeft het begin van het overleg voor de studenten gehyptokeerd.

Thierry Laenen

Sociale Raad eist de Tiensestraat op

Dansend aan de revolutie bouwen

In woensdag 8 oktober organiseert Sociale Raad (Sora), één van de geledingen van de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie (Loko), een zogenaamde 'Reclaim The Streets-party'. Met de steun van een aantal belangenorganisaties wil Sora opkomen voor een verbetering van de positie van de zachte weggebruiker in het dagelijks verkeer. De 'Week van Vervoering' vormt hier de ideale gelegenheid voor.

Deze week is een initiatief van het Comité Mobiliteit (KoMiMo vzw) en wordt gepatroceneerd door het kabinet van Eddy Baldewijns (Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, SP). De activiteitsweek begint op zaterdag 4 oktober met de nationale Train-Tram-Busdag en wordt afgesloten met een Vlaamse Open-Stratadag op zondag 12 oktober. Andere toppers worden zonder enige twijfel de 'wedstrijd van vervoering', waarin de auto het zal moeten opnemen tegen de combinatie trein, tram, bus, fiets en voetgangersverkeer. Hoogtepunt in Leuven wordt wellicht de 'Reclaim The Streets-party'.

Files, luchtvervuiling, ongevallen, lawaaihinder, plaatsgebrek en andere nadelen van het toenemende autogebruik zijn intussen genoegzaam bekend. Her en der tracht de overheid alternatieven uit te bouwen die het autosocialisme, autorijden zonder passagiers, tegen moeten gaan. De beleidsmaatregelen die hieruit voortvloeien missen echter vaak slagkracht. Bovendien maken nieuwe begrippen als verkeersarmoede, recht op basismobiliteit en discussies over de juiste prijs van mobiliteit het debat er niet makkelijker op. Men ziet door de bomen het bos niet meer.

Autofiel

Fundamentele veranderingen blijven uit, mobiliteit is immers meer dan een 'afgeleide activiteit' van andere economische activiteiten. Mobiliteit is macht en on-

macht. Mobiliteit gaat over controle, overheersing, insluiting en uitsluiting van mensen. Ons mobiliteitsstelsel is gemaakt voor en door welbepaalde bevolkingsgroepen die de machtsposities in onze samenleving bezetten. Dat de auto het straatbeeld domineert wordt te vaak als een *fait accompli* beschouwd. Toch is er een groeiend verzet tegen de negatieve uitwassen van de huidige mobiliteitsorganisatie. Een protest dat steeds luider klinkt, niet in het minst omdat niemand luistert. In Engeland worden grootse bouwprojecten en de aanleg van nieuwe wegen door actievoerders van alle slag tegengewerkt. Op regelmatige tijdstippen verzamelen duizenden jongeren zich om onder leiding van hevige beats de straat op te eisen. Maar ook in Vlaanderen komt het protest stilaan op gang.

Vorig jaar stelde Sora nog een alternatief mobiliteitsplan voor de Leuvense binnenstad voor. Met de Reclaim The Streets wil men weer even de weg opeisen voor de zachte weggebruiker. De Tiensestraat (ter hoogte van Alma I) zal voor één namiddag

weer de place to be zijn voor skeelerend, skatend, ravend en fiet-send Vlaanderen. Wie volgende week woensdag door de Tiense moet laat dus maar beter zijn 'gouden kalf' op stal.

Thierry Laenen

Wie meer wens te weten te komen over de Reclaim the streets-party kan zich steeds tot Sociale Raad wenden. 's Meiersstraat 5 (22.95.41). Of bezoek de Reclaim The Streets-sites op het Internet.

Bron: Guy Baeten, André Spithoven en Louis Albrechts. Mobiliteit, landschap van macht en onmacht.

Sic denkt aan uitbreiding

Het Sensibiliserings- en Informatiecentrum van Studentenvoorzieningen, kortweg het Sic, tracht de Leuvense studenten te informeren en te sensibiliseren rond milieu en mobiliteit. Het Sic werd enkele jaren geleden in het leven geroepen door de studenten als inhoudelijke aanvulling bij Velo (zie elders in deze Veto). In maart '96 werd het Sic ondergebracht bij de dienst Studentenvoorzieningen van de KU Leuven, en sindsdien werd het activiteitsveld meermaals geaktualiseerd en uitgebreid.

Vorig jaar koördineerde het Sic nog een onderzoek naar het sorteergedrag van de student. Het afval van één week van zes studentententaties en -koten in Heverlee en Leuven werd nauwkeurig onderzocht. In een tweede luik werd aan een aantal studenten gevraagd een enquête over afval en sorteergedrag in te vullen. Uit de resultaten van het eerste deel van het onderzoek bleek duidelijk dat studenten over het algemeen vrij goed selecteren. Uit de enquête bleek dat de meeste ondervraagden de nood aan een degelijke afvalselectie en -voorkoming wel onderschreven maar dat bewust consumeren voor velen toch niet iets te veel gevraagd is. Naar aanleiding van deze resultaten startte het Sic met een affichecampagne in de residenties.

Belangrijkste bestaansredenen van het Sic blijft echter de promotie van een milieuvriendelijke mobiliteit op maat van de Leuvense binnenstad. Aandachtspunten in het beleid zijn dan ook de ondersteuning van Velo, fietsdiefstalpreventie en fietsveiligheid. Verder tracht het Sic op de verschillende overlegorganen (zie ook Fietsoverleg) meer aandacht te vragen voor een duurzame mobiliteit. Het is evident dat er geen verregaande veranderingen mogelijk zijn als deze niet afgestemd zijn op de belevingswereld van de doelgroep. Om vraag en aanbod van het openbaar vervoer en het mobiliteitsprofiel van de student in kaart te brengen, legt men momenteel de laatste hand aan een mobiliteitsstudie.

Het luik van informatieverstrekking zal dit jaar verder uitgebouwd worden. Naast het Sic-kantoor zal er een infoboek gekreeërd worden, waar men allerlei tijdschriften en interessante websites zal kunnen raadplegen. Tenslotte vind je bij het Sic ook alle vertrek- en aankomsttijden van de treinen en de bussen.

(thl)

Het Sic kan je bereiken via de inkomhal van Alma II of via volgend Internetadres: <http://www.kuleuven.ac.be/dsvistud/voor/sicvelo.htm>. Telefoonscren kan echter ook en wel op het nummer 32.30.39.

Een man maakt een plan

Wind 1995 kreeg Roger Dillemans, ererektor van de KU Leuven, van minister van Onderwijs Luc Van den Bossche een bijzondere opdracht voor de duur van vijf jaar, om een aantal pistes te onderzoeken met het oog op een "kwalitatieve verbetering van het onderwijsaanbod, waarbij moet gestreefd worden — voor zo mogelijk elk wetenschaps- en studiedomein — ten minste één valabele, internationaal competitieve opleiding aan de Vlaamse jeugd te kunnen aanbieden." Aan het begin van de vakantie leverde Dillemans zijn eerste "voortgangsrapport" af, dat de basis wordt voor verdere discussie tussen academische en politieke overheden. Afsluiting en herschikking van het universitaire aanbod in Vlaanderen vormt de kerngedachte van wat nu al enigzins ten onrechte het 'nieuwe plan-Dillemans' wordt genoemd. Veto mocht het rapport inzien en maakt een analyse in vier punten.

1. De kontekst

Uitgangspunt van Dillemans is dat enkel de kwaliteit — de 'toegevoegde waarde' — van een opleiding een leidraad mag zijn in de discussie of een bepaalde universiteit die bewuste opleiding wel moet inrichten. Andere argumenten — bijvoorbeeld van regionale of historische aard — zijn van geen tel. Dat klinkt logisch, maar door die aksentuering impliceert de auteur dat tot nog toe vaak het omgekeerde gold. Als kwaliteitsgraadmeter schuift Dillemans de visierlijnen naar voor. In die rapporten vind je een analyse van de onderwijskwaliteit van een bepaalde opleiding aan de verschillende uni's, uitgevoerd door een extern comité van vakspecialisten uit Vlaanderen en Nederland. Een probleem daarbij is wel dat die rapporten nu nauwelijks een vergelijking tussen de universiteiten mogelijk maken, omdat ze daar ook helemaal niet voor bedoeld zijn. Een uitbreiding en vastlegging van objectieve vergelijkingscriteria lijkt dan ook eerst aangewezen.

Dillemans schetst de roep om een optimalisering van het universitaire onderwijsaanbod tegen de achtergrond van de opkomst van de informatie- en kennismaatschappij. De machten van de eenentwintigste eeuw worden volgens de ererektor diegenen die kennis bezitten of weten waar te halen. De universiteiten — "de kenniscentra bij uitstek" — moeten hun studenten wapenen voor die uitdaging. Permanente vorming en verhoging van de studieproductiviteit staan daarbij centraal. Dillemans breekt een lans voor onderwijs- en eksamensystemen (bijvoorbeeld meer openboekexamens) die minder op reproductie dan wel op inzicht gericht zijn, zoals hij tijdens zijn tienjarig Leuven rektorat ook herhaaldelijk deed.

Ook hier dringt zich evenwel een aantal problemen op. Op maatschappelijk vlak voorziet Dillemans terecht gebrek aan kennis als nieuwe bron van sociale uitsluiting. Enkel vorming — zoals de auteur het voorstelt — biedt evenwel een te geringe oplossing voor die problematiek. Men moet er immers rekening mee houden dat een aantal jongeren niet wil of kan participeren aan hoger onderwijs. Voor hen lijkt er in de kennismaatschappij geen plaats meer, waardoor een duaal maatschappijbestel realistisch wordt. Bovendien dreigt op de achtergrond van Dillemans' plannen het gevaar van de algemene studentenbeperking. Een meer intensieve en individuele studiebegeleiding — zonder twijfel ook een essentiële eis van de studentenbeweging — vraagt immers ofwel een uitgebreid academisch onderwijs-

korps (en dus meer geld), ofwel een kleinere studentenpopulatie. Gezien de traditionele budgettaire beperkingen van de overheid lijkt de tweede weg de gemakkelijkste...

2. Het Vlaamse universitaire landschap

Hoewel een rationalisatie van de bestaande opleidingen het doel uitmaakt van zijn bijzondere opdracht van, schuift de ererektor terecht de uiterste konsekwentie ervan: het samensmelten van alle uni's in één grote 'Universiteit Vlaanderen'; "Het zou een fatale verschralling betekenen, een onoverkombare konstruktie uitmaken." Aan de andere kant staat wel dat in de huidige konstellatie de diverse uni's veel krachten en middelen verspillen in een bijwijlen kinderachtige konkurrentieslag om de gunst van potentiële nieuwe studenten. Ook dat kan niet de bedoeling zijn. Universiteiten moeten hun werking op elkaar afstemmen, komplementair worden. In plaats van 'volledigheid' wordt 'volwaardigheid' het universitaire ideaal.

Het plan van Dillemans beoogt zeker geen afschaffing van universitaire kenniscentra, maar aan de creatie van nieuwe centra is al evenmin behoefte, luidens het plan. In het ideale Vlaamse onderwijslandschap blijven er aldus nog vier volwaardige universitaire complexen over: de Universiteit Gent, de VUB, de Universiteit Antwerpen als konfederatie op regionale basis van de UIA, RUCa en Ufsia, en de konfederatie van de KU Leuven, Kulak en KU Brussel. Een buitenbeentje is het Limburgs Universitair Centrum in Diepenbeek, waarvoor Dillemans heil ziet in een verdere toekenning met de naburige Rijksuniversiteit Limburg te Maastricht.

Aan het einde van zijn rapport werpt Dillemans ook een balletje op over een uniformisering of opbouw van de universitaire curricula. De ererektor wil de structuur van de verschillende programma's gelijk maken, met als uitgangspunt een indeling in drie cycli. De eerste cyclus bestaat uit een 'propeuse' van twee jaar, vergelijkbaar met de huidige kandidaturen. Dillemans blijft hier voorstander van een semestersysteem, met mogelijkheid tot heroriëntering na verloop van elk semester. De vraag is dan evenwel hoe de auteur zijn op inzicht gericht universitair onderwijsideaal in dat semestersysteem wil passen. Het verwerpen van inzicht vergt net een werking op langere termijn, terwijl semestereksamen eerder ensklopedisch studeren en eksamineren in de hand lijken te werken.

De tweede cyclus bestaat eveneens uit twee jaar en komt overeen met wat de licenties vandaag zijn. Dat betekent dat in richtingen met drie licentiejaar (psychologie, handelsingenieur, rechten, pedagogie, ...) het derde jaar moet afgebouwd worden. Dat laatste voorstel wordt wellicht een pijnpunt in de discussie. In de Leuvense humane wetenschappen zou het mogelijke verlies van de derde licentie naar verluidt alvast erg koeltjes onthaald zijn. Dat verlies kan weliswaar deels opgevangen worden door de inrichting van een eenjarige derde cyclus, die als 'mastersjaar' kan gelden. Dat extra jaar kan op diverse manieren ingevuld worden: lerarenopleiding, specialisatiejaar, multidisciplinaire aanvullende opleiding, stagejaar...

3. De aktualiteit: kine en (tand)arts

Dillemans gaat ook enkele akuele punten uit het onderwijsdebat niet uit de weg. Wat betreft de problematiek van de kinesiterapie betreurt hij de huidige kompromisregeling. De auteur stelt voor hogeschool- en universitaire opleiding kinesiterapie di-

delijker van elkaar te onderscheiden. Aan de ene kant ziet hij een plaats voor een hogeschoolopleiding van het korte tipe, die gericht is op het uitvoeren van een aantal basisakten waarvoor een universitaire opleiding niet nodig is. Het moeilijke punt is uiteraard waar de scheidingslijn tussen de basisakt en de bijkomende akten moet getrokken worden. Ook zou er een sanering moeten komen van het aanbod van opleidingen aan de hogescholen. Aan de andere kant plaatst hij een volwaardige universitaire opleiding, die georganiseerd kan worden aan de VUB en aan de KU Leuven. Die studierichting biedt dan de mogelijkheid tot het uitvoeren van alle akten, het zelfstandig uitvoeren van het beroep van kinesist, wetenschappelijk onderzoek of lesgeven. Eventueel kunnen gediplomeerden na hun driejarig hogeschoolprogramma mits een toelatingsproef overstappen naar de licenties aan de uni's.

Dat Dillemans een voorstander is van een studentenbeperking bij de (tand)artsen, herinnert men zich nog uit zijn Leuvense tijd. De auteur ziet evenwel weinig heil in de huidige toelatingsproef voor de eerste kandidatuur. Zijn voorkeur gaat uit naar een 'geschiktheidsakten' — dat wil zeggen een bindende proef zonder numerus clausus — na het eerste jaar, omdat de druk dan minder gelegd wordt op de studiekeuze in het sekundair onderwijs. Dillemans plaatst zich daarmee op het oude standpunt van de overkoepelende Vlaamse Interuniversitaire Raad (Vlir), een standpunt waarvan hij trouwens als Leuvense rektor in 1987 de gangmaker was.

4. Reakties

Sinds de bekendmaking van het voortgangsrapport, bleven de reakties uit de verschillende hoeken opvallend voorzichtig. Dat heeft natuurlijk enerzijds te maken met het onderhandelingsstalen van de rapporteur, die zonder twijfel de belangrijkste twistpunten al op voorhand had bediscussieerd met de bevoegde instanties. Anderzijds wil niemand door voorbarige uitspra-

ken de onderhandelingen bezwaren op het konklaaf over het rapport, dat voor november is gepland. Minister van Onderwijs Luc Van den Bossche wou alleszins voor het bewuste konklaaf geen officiële reaktie kwijt aan dit blad.

De rektoren aan de verschillende universiteiten kregen in de pers al ruim gelegenheid om te reageren op het plan, maar ook zij houden zich voorlopig liever op de vlakte. De enige uitgesproken negatieve reaktie kwam er van VUB-rektor Els Witte, die zich kantte tegen de voorgestelde katoelike konfederatie van de KU Leuven en de KU Brussel. Witte vreest de konkurrentie van de grotere Leuvense uni'f in eigen tuin en vindt een konfederatie op levensbeschouwelijke grond in tegenspraak met de rationaliseringsgedachte. In de KU Brussel en ook in Leuven zien ze die samenwerking overigens wel zitten. Ook Diepenbeek reageerde inmiddels uitgesproken gunstig op het idee om de banden met de Maas-trichtse bureu nauwer aan te halen. En in Antwerpen werd gesteld dat het rapport-Dillemans in het verlengde lag van de samenwerkingsverbanden die daar ondertussen tussen de diverse instellingen zijn gesmeed.

Het blijft wel afwachten of de basis — dat wil zeggen de fakulteiten — de plannen even positief zullen onthalen. Fakulteiten die moeten inleveren, kopen immers niets voor de kompromissen die op interuniversitair nivo worden gesloten. Hierboven werd wat dat betreft het voorbeeld al aangehaald van studierichtingen die hun derde licentiejaar zien verdwijnen. De studenten, ten slotte, beginnen eerstdaags een debat in eigen kring over het rapport. Ludwig Deweghe, voorzitter van de Leuvense Kringraad stelt alvast: "In afwachting van een officieel studentenstandpunt, denk ik toch dat de studenten er weinig baat bij hebben om niet konstruktief mee te werken. In het verleden hebben wij ons altijd voorstanders getoond van een rationalisering. Uiteraard in zoverre zij gericht is op een verbetering van de kwaliteit van het onderwijs en onze eigen principes niet in het gedrang brengt."

Bart Eckhout

Dillemans op korte termijn

In een apart hoofdstuk van zijn voortgangsrapport werkte ererektor Roger Dillemans een elftal konkrete rationalisaties uit die op korte termijn uitvoerbaar zijn. Aangezien net over die punten al op voorhand goedgekeurd 'onderhandeld' is tussen de verschillende belanghebbende partijen, mag men verwachten dat zij binnenkort minstens voor een deel ook effectief gerealiseerd worden. Een overzicht:

- 1. Wijsbegeerte:** Filosofie kan als aparte opleiding best opgeheven worden aan de Kulak en de KU Brussel, wegens gebrek aan voldoende academisch personeel.
- 2. Teologie:** De kandidaturen godgeleerdheid en godsdienstwetenschappen kunnen versmelten. Na de gemeenschappelijke kandidaturen, kan men in de tweede cyclus kiezen voor teologie of godsdienstwetenschappen. De huidige titel van 'baccalaureaat in de teologie' kan dan verleend worden na de eerste licentie teologie.
- 3. Letteren:** In het bijzonder in de Letterenfakulteiten — zeg vanaf nu 'kultuurwetenschappen' — dringt een rationalisatie zich op. Vooral in het domein van de niet-westerse talen en van de kunstwetenschappen dekken de opleidingen aan de verschillende uni's erg diverse ladingen. Klassieke talen lijkt niet meer haalbaar aan de Kulak, Ufsia en VUB.
- 4. Vergelijkende kultuurwetenschap:** Vergelijkende kultuurwetenschap bestaat nu als aparte opleiding aan de RUG, maar kan best omgeturnd worden tot aanvullende opleiding op het nivo van de derde cyclus of als parallel programma bij sociale en kulturele antropologie.
- 5. Sociale en kulturele agogiek:** Ook dat is een aparte studierichting aan de VUB. Dillemans stelt voor om ten minste de kandidaturen te laten samenvallen met die van de pedagogische wetenschappen, gelet op het geringe aantal studenten pedagogie in Brussel.
- 6. Ekonomie en TEW:** Ekonomische we-

tenschappen zou beter wegvallen aan de VUB en KU Brussel. De RUG dient de gezamenlijke inrichting van de kandidaturen EW en TEW opnieuw te onderzoeken. In Antwerpen zouden de twee fakulteiten TEW samen de tweede cyclus kunnen inrichten. De meest rationele oplossing zou erin bestaan TEW enkel aan de Ufsia aan te bieden en handelsingenieur enkel aan de RUCa.

7. Pol & Soc: Ook hier bestaat er een (te) grote verscheidenheid in de opleiding aan de verschillende uni's. De ideale regeling zou zijn: één gezamenlijke kandidatuur pol & soc, gevolgd door verschillende opties in het tweede jaar, uitmondend in verschillende afstudeerrichtingen (politieke wetenschap, sociologie, kommunikatiewetenschap en bestuurskunde).

8. Medisch-sociale wetenschappen: Verpleegkunde, voedings- en dieetleer kunnen best terugkeren naar het statuut van hogeschoolopleiding, met eventueel een aanvullende opleiding op universitair nivo in de derde cyclus. Logopedie en audiologie blijven wel aan de uni'f.

9. Eksakte wetenschappen: Wiskunde, scheikunde, fysica en mogelijk ook biologie mogen aan geen enkele volwaardige uni'f ontbreken, volgens de auteur. Nochtans zou de eerste kandidatuur best wat polivalentler gemaakt worden, met aan de ene kant wis- en natuurkunde, dat vervolgens kan verbreden naar informatika, en aan de andere kant chemie en biologie, uitwaaiend naar geologie vanaf het tweede jaar. Biochemie en biotechnologie verschuiven best naar de derde cyclus. Geologie kan wegvallen aan de VUB.

10. Burgerlijk ingenieur: Bij de burgies kan er wat gesaneerd worden in de lange lijst specialisaties. Materiaalkundig ingenieur (VUB) zou kunnen wegvallen of fusioneren met scheepsbouwkundig of tekstielingenieur aan de RUG.

(be)

Utopie voor één dag ?

Prim vijftig jaar na Normandië landen de geallieerden op en rond de Vlaamse-Waalse Kaai in Antwerpen. Ook nu komen ze de democratie redden. Anno '97 heten de geallieerde troepen TriAngel en het Centrum voor Politieke Vernieuwing. Die politieke jongerenorganisaties slaan op zondag 5 oktober hun tenten op langs de Antwerpse kaaien voor de 'Dag van de Democratie'. Via informatie en amusement proberen zij de mensen dichterbij de politiek te brengen (of misschien beter omgekeerd) en meer inspraak in het politieke debat te bieden én te eisen. Naast debatten rond thema's als de opkomstplicht en het referendum, is er plaats voor politiek cabaret, een cartoonontstelling en een techno-cyberhall.

TriAngel en het Centrum voor Politieke Vernieuwing (CPV) zijn jongerenorganisaties die het politieke debat nieuw leven willen inblazen. In de nasleep van de schandalen rond de zaak-Dutroux wisten deze bewegingen zich meermaals in de kijker te wringen. Zo probeerden de mensen van TriAngel politiek te wekken met een grote triangel en organiseerde het CPV een originele starthappening. Maar nu willen beide organisaties het volk en vooral de politici wakker schudden met een groots opgevat project, de D-Dag. De maatschappelijke omgeving bleek er alleszins klaar voor. Er werd samengewerkt met de partners van Het Sienjaar (Agalew, SP, VU, hun jongerenorganisaties, ACW, ABVV en Wit). Mede dankzij deze ruime samenwerking verwacht men ongeveer tweeduizend deelnemers aan dit democratisch initiatief.

Tanden

Vincent Van Quickenborne, een van de medewerkers van TriAngel, verduidelijkt aan Veto dat de happening bestaat uit drie onderdelen. De eerste betrachting van de Democratiedag is te informeren. Dat willen de organisatoren ondermeer doen door politici journalisten te laten interviewen. Zo mag Herman De Croo zijn tanden eindelijk eens in Siegfried Bracke zetten. Daarnaast is er een beurs met een tachtigtal bewegingen uit het maatschappelijk middenveld, ondermeer Amnesty International, Gala en Greenpeace. Het doel is het democratisch systeem op een positieve en inspirerende manier in de kijker te zetten. Ten tweede wil D-Dag de debatkultuur flink aanwakken: er is ruimte voor een debat over justitie, het invoeren van het referendum en over het afschaffen van de stemplicht. Een jongerenparlement buigt zich over de hui-

dige gang van zaken. De derde pijler van de D-Dag is amusement: films, een fotootentoonstelling en politiek cabaret van Tom Lanoye en Geert Hoste sluiten de dag af.

De jonge organisatoren krijgen ook tegenwind. Hun voornaamste vijand is Louis Tobback, die van Van Quickenborne een bijna Bekende Vlaming maakte door voor hem het koosnaampje Quickeldinges te bedenken. Hij vindt de D-Dag verwerpelijk omdat men er zou aantonen dat de hele politiek één pot nat is en Tobback zal ondanks financiële steun aan de D-dag dan ook zijn kat sturen. De organisatoren repliceren dat ze net willen aantonen dat de

politieke partijen toch één groot punt gemeen hebben, ondanks de grote onderlinge verschillen: de overtuiging dat de parlementaire democratie te verliezen is boven alle andere alternatieven.

Het is de bedoeling dit evenement jaarlijks te laten plaatsvinden, telkens rond andere thema's. Men wil dit doen aan het begin van het parlementair jaar, dat zo met nog meer goede intenties aangevat kan worden.

Aktie

Voor het CPV en TriAngel stopt het niet bij de D-Dag. In augustus voerden ze actie aan de invalswegen naar Brussel. Op enkele bruggen boven de autosnelwegen werden spandoeken opgehangen die de rijstroken onderverdeelden in twee banen voor de carpoolers en één voor de solo-rijders. Bedoeling was het debat rond over-

heidsinitiatieven inzake openbaar vervoer en carpooling aan te moedigen. Tevens wordt gewerkt aan een digitale coalitie binnen Vlaanderen. Met dit initiatief willen beide groeperingen de snelle evolutie in de nieuwe media op de voet volgen en het debat hierover kanaliseren. De nieuwe communicatiemiddelen brengen ook problemen met zich mee, zoals de verdeling en de toegankelijkheid ervan. Deze coalitie bestaat ondermeer uit jonge parlementsleden, economische partners en lokale besturen. Het eerste overleg in dit kader vindt plaats op tien oktober in het Vlaams Parlement.

Raf Gerits
Hans Declercq

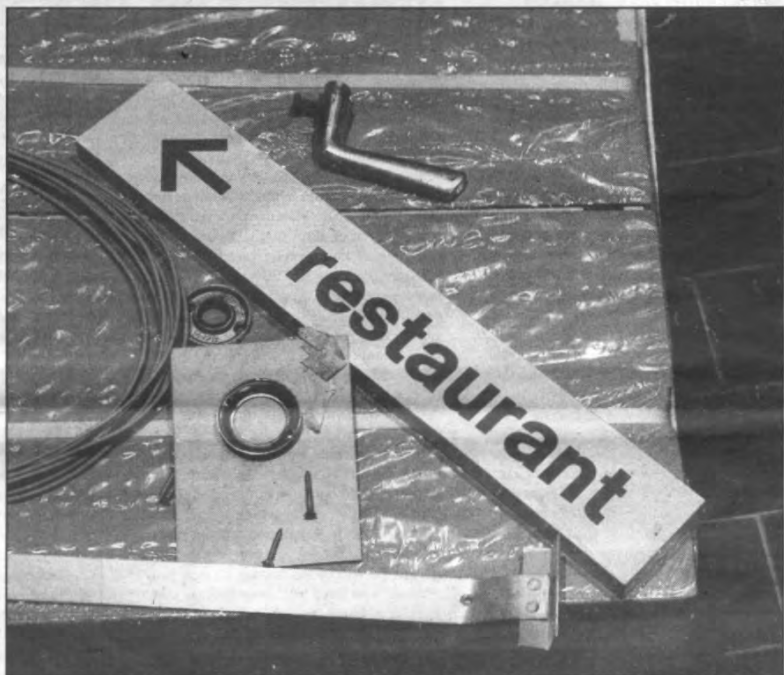
De D-dag vindt plaats op zondag 5 oktober, in Antwerpen aan de Vlaamse-Waalse Kaai vanaf 11.00 u. Kaarten kosten 150 frank (in voorverkoop ondermeer bij Pnac 100 frank).

Studentenrestaurant ondergaat gedaantewisseling

Sedes volgens een nieuw recept

De Sedes, in de Vlamingenstraat, is een van de kleinere restaurants van Alma. Nu is het net het aspect 'kleine' dat de laatste jaren problemen met zich meebracht. Gezelligheid leek in de benedenverdieping soms ver zoek en het lijnbuffet kon soms danig op 's mensen zenuwen werken. De verhuus van Alma 1 naar de Tiensestraat was zowat de doodsteek voor de Sedes. Steeds meer studenten leken te opteren voor één van de nu wel erg dicht bij elkaar liggende grote Alma's. De oplossing lag voor de hand: Sedes zou een nieuw profiel krijgen en het zou niet bij een likje verf blijven.

Vaste klanten van Sedes moesten het afgelopen jaar wel regelmatig emigreren. De niet-rokers werden gedumpt in een onaantrekkelijke, neoverlichte benedenverdieping en waren daar niet tevreden mee. De promotiecampagne van de Sedes (kaarsjes, bloemetjes...) richtte zich enkel op de actieve en passieve rokers. De daarop volgende verhuus van de rokersbordjes bleek een tijdelijke oplossing. De tipische Sedesfeer was zoek en moest dringend teruggevonden worden.

Zoals gangbaar op deze exekutive nivo's werd er een ad hoc commissie opgestart, in de schoot van de raad van bestuur van Alma. De verwachtingen waren hoog gespannen en de ideeën soms net iets te groots (profrenrestaurant, pinguinbediening, losgelaten prijzen...) maar Sociale Raad pleitte voor een overtuigend en betaalbaar alternatief.

Eetpatroon

Na vele commissies, subcommissies, informele contacten en slaande deuren zag een nieuw concept het licht. Vorige vrijdag werd het hernieuwde restaurant aan de student voorgesteld. De inkomhal verwelkomt vanaf nu de klant op een open manier. Dit was vroeger net iets anders. Toen vond je eventueel toevallig het buffet. Het interieur zelf is op een geslaagde manier gezellig gemaakt, net zo gezellig als een meisjesstudentenkamer. Hierbij denke men dan onmiddellijk aan de pastelleuren, het indirecte licht en de intieme hoekjes. Het is de bedoeling dat deze sfeer met een streepje wereldmuziek wordt opgesmukt. Maar niet enkel de atmosfeer kreeg een face-lift, ook de maaltijden en een aantal originele ideeën mochten de student naar Sedes lokken.

Naast de traditionele maaltijden vind je telkens ook exotische en vegetarische schotels op het menu. Als je met een groep

komt kan je zelfs een menu samenstellen op maat van jouw portemonnee en jouw smaak. Heuse seizoensslaatjes vervolgen het reeds bestaande koude schotel aanbod. Zelfs de grootste zuurpruim zal zich niet kunnen inhouden bij het zien van het dessertbuffet. Maar de meest opmerkelijke manier waarop Sedes ons traditionele eetpatroon doorbreekt, zijn de vernieuwde openingsuren. Van maandag tot donderdag kan je je tot elf uur tegoeddoen aan een — weliswaar — beperkt aanbod van warme maaltijden, desserts en de obligate kop koffie.

Interieur

Overigens moet je niet meer naar McDonalds om met je vriendjes je verjaardag te vieren, ook dat kan in de Vlamingenstraat. Daarnaast kan je een tafel koloniseren en ze met je stam — vrienden, jaargenoten... — reserveren, zodat je niet telkens op zoek moet naar zitplaatsen naast elkaar. Kortom, er zijn zoveel goede ideeën, dat men hoopt dat ieder er zijn gading vindt. De vraag is echter of iemand zich in dit allegaartje zal thuisvoelen. De sfeer die het interieur uitstraalt, lijkt sowieso wel te botsen met de geserveerde exotische maaltijden en de wereldmuziek.

Axel Aerden
Nele Mariën

homojongeren HET GOEDE SPOOR

Je voelt je als jongen wel eens aangetrokken tot andere jongens ...
Je wordt als meisje ook verliefd op andere meisjes ...

Je bent niet alleen! Het Goede Spoor is er voor en door jongens en meisjes tot 26 jaar. We doen elke maandag een leuke activiteit over dingen die je zoal bezig houden, de agenda kan je o.m. volgen in deze Veto. Je kan die eerste stap blijven uitstellen, of je kan eens contact opnemen. It's up to you!

We sturen je graag meer informatie op, onder neutrale en gesloten omslag, als je een briefje stuurt naar PB 113, 3000 Leuven-3. Je kan ook eens langskomen op ons onthaal, elke dinsdagavond (20-23u) in het JAC, J.P. Minckelersstraat 47C, of bel 016/20.06.06. <http://www.ping.be/drempeel/spoor> of mail: drempeel@ping.be

Het Goede Spoor is de jongerengroep van De Roze Drempeel, die allerlei activiteiten organiseert voor homo's, lesbiennes en bi's van alle leeftijden.

Homobeweging krijgt bijna 'jawoord'

Rijdag 26 september organiseerde het Instituut voor Familie-recht en Jeugdrecht aan de rechtsfaculteit een colloquium met als titel 'Naar de invoering van het homohuwelijk?' Vanuit de vaststelling dat er in het huidige recht geen enkele mogelijkheid bestaat voor twee mensen van hetzelfde geslacht om aan hun lotsverbondenheid een alomvattende wettelijke bescherming te geven, wou men het maatschappelijk debat activeren over een met het huwelijk gelijklopende wettelijke bescherming. Het toeval wilde echter dat dezelfde dag bekend werd dat er tussen de meerderheidspartijen een principieel akkoord is tot stand gekomen over die materie. CVP en SP scharen zich achter het 'geregistreerd partnerschap' voor homoseksuelen zoals prof Patrick Senaevé en zijn assistente Erika Coene uitwerkten in een voorstel tot wetsvoorstel. Die nieuwe politieke ontwikkeling had dan ook tot gevolg dat de studiedag zich in grote mate toespitste op dit voorstel.

De studiedag was opgebouwd rond twee grote luiken. Een eerste luik bestond uit een aantal uiteenzettingen van academici. Prof Senaevé gaf een uitgebreide toelichting bij zijn voorstel dat voorziet in een geregistreerd partnerschap voor personen van hetzelfde geslacht. Na dit 'pleidooi voor de invoering van het partnerschap voor personen van hetzelfde geslacht' schetsten Erika Coene en professor Kortmann de situatie in respectievelijk de Scandinavische landen en Nederland, waar een geregistreerd partnerschap reeds is ingevoerd of in de zeer nabije toekomst van kracht zal worden. Als laatste spreker gaf professor Burggraave een antropologische en etische beschouwing rond de problematiek van de homohuwelijken. Het tweede luik van de studiedag bestond uit een debat met vertegenwoordigers van de homobeweging en van de politieke partijen. Daarbij werd gepolst naar de houding van de verschillende aanwezigen ten aanzien van het vermelde wetsvoorstel.

Exklusief

Het voorstel Senaevé voorziet in het zogenaamde 'geregistreerd partnerschap'. Het verschilt op meerdere aspecten van eerdere wetsvoorstellen terzake. Vooreerst staat het partnerschap niet open voor hetero's. Voor hen bestaat er, zo redeneert men, immers het huwelijk, waarvan de toetredingseisen en de te vervullen formaliteiten bijzonder minimalistisch zijn. Voor hen die niet wensen te huwen, bestaat er de mogelijkheid om, ofwel een uitgebreide samenlevingsovereenkomst te sluiten, ofwel op specifieke terreinen afspraken te maken. Het voorstel van Senaevé is dus gekant tegen een soort tweederangshuwelijk. Het huwelijk blijft zo de enige alomvattende bescherming voor hetero's aangezien bij overeenkomst nooit in een even brede bescherming voorzien kan worden. Om toch enigszins tegemoet te komen aan verzuchtingen van ongehuwde samenwogenden pleit Senaevé wel voor een wetgevende interventie op het vlak van de adoptie, het huurrecht en de dringende voorlopige maatregelen in crisisituaties.

In Nederland staat het partnerschap wel open voor heterokoppels, zodat daar een keuzemogelijkheid bestaat tussen het huwelijk en het partnerschap. Een tweede verschil met andere voorstellen is dat dit voorstel niet voorziet in een eenvoudige uitstapregeling voor de betrokken partners. Een eenzijdige verbreking van het partnerschap door één van de partners blijft onmogelijk. Senaevé pleit ervoor om de echtscheidingsregeling zoals die bestaat voor

gehuwden onverkort over te nemen voor homokoppels.

Het partnerschap zoals voorgesteld door Senaevé houdt in dat aan twee personen van hetzelfde geslacht de mogelijkheid wordt geboden hun relatie te laten registreren bij akte van de burgerlijke stand en zo aan hun relatie bij wet eksakt dezelfde rechtsgevolgen te verbinden als aan het huwelijk. Er wordt dus gestreefd naar een volledig parallelisme met het huwelijk; dezelfde vereisten (behalve uiteraard de vereiste van het verschillend geslacht), dezelfde rechtsgevolgen (rechten en plichten) op

tweerelatie reeds is ingevoerd. In elk van die landen heeft men geopteerd voor een nieuwe instelling naast het bestaande huwelijk. Daarnaast wijst hij op een verschil tussen homo- en heteroseksuele paren, namelijk het feit dat homokoppels geen kinderen kunnen voortbrengen en op de eeuwenoude traditie en betekenis van het begrip huwelijk. Ten slotte verwijst hij naar de internationale rechtspraak waar de notie 'huwelijk' nog steeds verbonden is met personen van tegengesteld biologisch geslacht. Deze argumentatie lokte heel wat reacties uit. Renaat Landuyt (SP) vroeg zich af

vlak van persoonsbescherming, goederenstelsel en erfrecht, sociale zekerheids- en belastingsrecht) en dezelfde beperkingen voor de ontbinding (verschillende vormen van 'partnerscheiding'). Vooral op dat laatste punt kwam tijdens het middagdebat kritiek vanuit groene hoek bij monde van senator Eddy Boutmans, die pleitte voor eenvoudige ontbindingsmogelijkheden om het leed dat zo dikwijls gepaard gaat met echtscheidingsperikelen te voorkomen.

Kritiek

Volledig parallelisme met het huwelijk betekent echter niet dat in het voorstel het huwelijk wordt opengesteld voor homo's. Er zijn twee beperkingen. Het partnerschap blijft een instelling die los staat van het 'echte' huwelijk en bovendien zijn niet alle regels van het huwelijk toepasselijk op het partnerschap. Van een 'echt' homohuwelijk is vooralsnog geen sprake. Senaevé heeft verschillende argumenten om die stap (nog) niet te zetten. Vooreerst wijst hij op de situatie in de andere landen waar een wettelijke bescherming voor de homoseksuele

waarom men in België niet zou kunnen afwijken van de standpunten die in andere landen zijn ingenomen. Hij vond dat men in ons land wel eens de eerste mocht zijn om met een nieuwe benadering uit te pakken. Ook de traditie of de (tijdsgeestgebonden) interpretatie in de rechtbanken van het begrip huwelijk mogen volgens hem geen argument zijn om een situatie van discriminatie in stand te houden. Ondanks zijn felle kritiek op de verantwoording van het voorstel was Landuyt het toch eens met het voorstel zelf.

Eddy Boutmans (Agalev) trok dan weer fel van leer tegen het argument dat homokoppels geen kinderen kunnen voortbrengen en zich daarom in een andere situatie bevinden dan heterokoppels. Kinderloos blijven is geen bezwaar voor het sluiten van een huwelijk tussen oudere personen, of tussen hetero's die geen kinderen wensen of kunnen krijgen. Volgens Boutmans gaat het dan ook niet om op van personen van hetzelfde geslacht wel te eisen dat zij kinderen kunnen krijgen.

Een tweede beperking van het parallelisme met het huwelijk ligt in het feit dat

de regels inzake aldstamming en adoptie uitdrukkelijk uitgesloten worden van toepassing op het geregistreerde partnerschap. Senaevé vindt dat, zolang niet wetenschappelijk is bewezen dat een kind met twee vaders of met twee moeders evenveel ontplooiings- en opvoedingskansen heeft als een kind met een vader en een moeder, het niet aan de wetgever toekomt op dit vlak te eksperimenteren. Aan samenwonende homo's wordt dus, door de uitsluiting van adoptie, het recht op kinderen ontzegd. Dat tot groot ongenoegen bij de homobeweging, die aanvoert dat verschillende studies reeds hebben aangetoond dat er zich geen verschillen voordoen in de gedrags- en emotionele ontwikkeling tussen kinderen van homo- of heteroseksuele koppels. Op die manier blijft het ouderschap bij homokoppels problematisch, zo stelde de vertegenwoordiger van de homobeweging, Groeseneken, omdat nergens wordt voorzien in een rechtspositie voor de 'mee-ouder' in het geval dat toch een kind aanwezig is.

Mee-ouder

Dit leidt tot de volledige rechtenloosheid (of plichtenloosheid) van de mee-ouder in situaties van onenigheid tussen de partners of het wegvallen van de juridische ouder. Een bezoekrecht of een onderhoudsverplichting voor de mee-ouder is immers onmogelijk aangezien deze over geen enkele juridische band met het kind beschikt, ondanks de meestal sterke emotionele verbondenheid met het kind. Niet de seksuele voorkeur van de partners, maar de kwaliteit van de relatie zou dan ook doorslaggevend moeten zijn. Beide professoren Kortmann en Burggraave waarschuwden er in hun uiteenzetting voor dat men in die discussie niet uit het oog mag verliezen dat het belang van het kind centraal moet blijven staan. Een regeling rond het gezamenlijk gezag of de gezamenlijke voogdij van een ouder en zijn partner over het kind dringt zich dan ook op. In Nederland sirkuleert hierover nu reeds een wetsvoorstel dat misschien ook in ons land bestudeerd kan worden.

Het voorstel Senaevé is niet perfect, maar in het algemeen wordt er toch positief op gereageerd. De meerderheidspartijen in Vlaanderen hebben zich principieel akkoord verklaard met het geregistreerd partnerschap voor homo's, en hebben te kennen gegeven ook hun collega's van over de taalgrens over de streep te willen trekken. Op zich is dit reeds revolutionair te noemen aangezien de CVP in het verleden altijd heeft geweigerd deel te nemen aan het debat rond het homohuwelijk. Luc Willems (CVP) had het dan ook over een doorbraak en gaf aan dat ook zijn partij wil meewerken aan een regeling rond homoseksuele tweerelaties. De SP wilde aanvankelijk verder gaan, maar neemt (voorlopig) genoegen met het huidige voorstel. Landuyt en Willems uitten tijdens het debat dan ook de hoop om het wetsvoorstel van Senaevé nog binnen het jaar door het parlement te krijgen.

De homobeweging zelf, Agalev en sommigen binnen de SP vinden dat het voorstel niet ver genoeg gaat. Ofschoon veel discriminaties worden weggenomen, blijft het nog altijd een apart statuut en blijft men dus een onderscheid maken tussen homoseksuele en heteroseksuele relaties. Uitgaande van de volledige gelijkheid tussen homo's en hetero's en de vrije keuze van de betrokkenen pleit men daar immers voor het openstellen van het huwelijk voor homo's én de keuzemogelijkheid tussen het huwelijk en een partnerschap zowel voor homo's als hetero's. Bovendien twijfelt men binnen de homobeweging nog aan de haalbaarheid van een snelle goedkeuring van het voorstel in het parlement. Toch is ongeveer iedereen het erover eens dat met dit voorstel minstens een stap in de goede richting wordt gezet. Is er dan misschien toch een toekomst weggelegd voor het homohuwelijk of het heteropartnerschap?

Kristof Daniëls
Raf Gerits

Ex-Klapstuk

Wen Leuven krijgt men stilaan iets als een waarachtig artistiek engagement. Niet dat het er nooit geweest is, maar Klapstuk lijkt hierin toch velen te overtreffen, en dit niet alleen in deze stad. Dat ze bij Klapstuk nadenken over de rol die dergelijke organisatie kan of moet spelen in het huidige artistieke landschap blijkt nogmaals uit het veelbelovende programma van Klapstuk '97.

De 'organisatie voor dans' Klapstuk zal met Klapstuk '97 voor de achtste keer de spil vormen van de internationale hedendaagse dansscène. Met dit festival toont Klapstuk het resultaat van een tweejaarlijkse werking van studioresidenties, seizoensprogramma's, producties en opleidingsinitiatieven. 'Resultaat' is echter niet het juiste woord voor de continuïteit en veelzijdigheid die Klapstuk tot op heden steeds hebben gekenmerkt. Allesbehalve een best-of-festival, noch een willekeurig samenaanspel van wat dezer dagen *hot news* is in de dans, maar een bewuste keuze en daarom eerder een brandpunt: daar waar het licht in de lens gebroken wordt om zich verder te bewegen. Net zoals bij de vorige edities werd ook dit jaar, en misschien wel meer dan ooit, de keuze gemaakt voor een programma over de strikte grenzen van de discipline heen. Dit gaat zowel op voor de verscheidenheid binnen het medium dans, als voor de verhouding van dans tot andere media zoals theater en video. Toch is deze Klapstukeditie vooral een dansfestival geworden, aldus artistiek leider Johan Reyniers, die met dit festival afscheid neemt van Klapstuk om vervolgens naar het Brusselse Kaaitheater te verhuizen. Toch zal niet enkel het dansminnend publiek zich in het ruime aanbod kunnen vinden. Ook diegenen die zich slechts bij wijlen van een avondje klassiek ballet vergenoegen, zullen het festival als een welkome verademing ontvangen.

Jeanne

Klapstuk '97 bedient zich van thema noch concept om de verschillende voorstellingen onder een welluidende noemer te plaatsen. Reyniers spreekt wel van lijnen doorheen het festival, verbanden die al dan niet bewust ontstonden. De lijnen in het festival zijn evenwaardig, lopen parallel of kruisen elkaar op vele punten. Klassieke versus moderne dans, improvisatie, aandacht voor solowerk, de verhouding choreograaf/danser zijn enkele voorbeelden. Dat de programmering allesbehalve vrijblijvend en kleurloos is, wordt duidelijk met de vele zwaartepunten van het festival die dan toch weer een zekere stellingname verraden.

Zo wordt er grandioos geopend met 'Agon' in de Leuvense stadsschouwburg. Deze balletklassieke geschiedt op moderne leest is het resultaat van een vruchtbare samenwerking tussen choreograaf George Balanchine, de grote vernieuwer van het klassieke ballet in de twintigste eeuw, en diens muzikale pendant Igor Stravinsky. De aanwezigheid van Jeanne Brabants, een beetje de Billy Holiday van de Vlaamse dans, beweegt zich in hetzelfde spanningsveld tussen klassiek en modern als Balanchine. Naar aanleiding van de publicatie van haar biografie presenteert Klapstuk op de vooravond van het festival filmische fragmenten die de grote oude dame zelf van commentaar voorziet.

Klapstuk zou Klapstuk niet zijn mocht er geen improvisatie getoond worden. Improvisatie creëert immers samenwerkingsverbanden die nergens anders kunnen ontstaan. Het is de noodzakelijke stap tot herbronning van het vocabularium, het zoeken naar wegen om verder te gaan. Naar het publiek toe biedt improvisatie een uitweg uit het overaanbod van dans, de eendelige herhaalde thema's en vormen en

bovendien wordt dans op deze wijze opnieuw een avontuur. Voor de organisatie is het een voordelige manier van werken en bovendien worden door improvisaties vaak traditionele grenzen tussen disciplines verworpen. Een directe band met de begeleidende muziek zonder gekodificeerde passen of bewegingen geven de dansers een bijna ondraaglijke vrijheid ten opzichte van de dirigerende hand van de choreograaf, een uiterst democratische gedachte. Huisgast David Hernandez leidt in de eerste week van het festival vier avonden lang improvisaties in variërende bezetting met dansers die hun opleiding genoten bij P.E.P. en P.A.R.T.S. (zie artikel op de volgende pagina)

Midden-Europees

Een andere klemtoon op Klapstuk '97 wordt op solodans gelegd. Zo levert ex-Rosas danser Vincent Dunoyer er drie af, voor hem geschreven door De Keersmaecker, improvisatiekunstenaar Steve Paxton

door in de danscreaties van choreografen als de Canadese Lynda Gaudreau, Amanda Miller en Anouk van Dijk. Gaudreau is op Klapstuk aanwezig met een duet op lokatie, Miller met een resem korte groepstukken.

Tegenhanger van Balanchine is de Amerikaan Merce Cunningham, een andere evenwaardige lijn op Klapstuk. Waar de eerste meer dan wie ook het klassieke ballet uit haar keurslijf haalde, gaf laatstgenoemde een belangrijke stimulans voor de ontwikkeling van de moderne dansavantgarde. Op Klapstuk is hij ondermeer indirect voelbaar in 'Love Radio Reunion'. Drie generaties van ex-Cunningham dansers worden hier verenigd, met name Dennis O'Connor, Susan Quinn en Gus Solomons Jr. Hetzelfde spoor volgen de stukken van Alexander Baervoets en Benoît Lachambre. Die laatste is vooral bekend van zijn indrukwekkende rol in 'No Longer Ready-made' van Meg Stuart, publieksleveling op vorige festivalédities, en zijn eigen 'The Water fait mal'. In koproductie met Klapstuk danst de New Yorkse Jennifer Lacey een eigen solo op muziek van harpiste Zeena Parkins. Dat onderstreept nogmaals het belang van Klapstuk om niet alleen dans te brengen maar ook te maken.

Het oorspronkelijke idee van een festival rond Midden-Europese dans dat vroeg-

verdiensteftelijk maakt, getuigt niet enkel van een ruime opvatting van wat kunst zou kunnen zijn. Het wijst er tevens op dat er gaten te vullen zijn, dingen te tonen of te financieren die voor vele organisaties net niet geschikt bevonden werden om er geld in te steken. Zo ondersteunt Klapstuk drie video-producties: 'The Way of the Weed' van Anne Quiryren, Peter Missotten en An-Marie Lambrechts, 'Dial H-I-S-T-O-R-Y' van Johan Grimonprez en 'Ogni Pensiero Vola' van Stefan Franck en Bart Van Dessel.

Reyniers noemt Klapstuk enigzins sinisch de grootste videoproducent van Vlaanderen en klaagt hiermee de situatie van een gebrek aan financiële middelen binnen de videosektor aan.

Laermans

De tweejaarlijkse traditie van gesprekken met kunstenaars wordt ook deze keer verdergezet en dit gratis van 7 tot 21 oktober in de Zuilenzaal van het Arenberginstituut, kwestie van het discours niet te vergeten. Maar het zal gezellig zijn, informeel en met koffie en taart. Deze gesprekken worden aangevuld met de lezingenreeks Ex-Experience?. Hierin zal de vraag gesteld worden naar de ervaring in een tijd van identiteitsverlies, een thema dat aansluit

en Liz Lecompte van de New Yorkse Wooster Group. In het letterlijk naar de pijpen dansen van zijn choreografen ontdekt hij dat zijn persoonlijkheid en eigenheid niet in zichzelf ligt maar pas tot uiting komt in konfrontatie met iets buiten hem, in zijn geval andermans dans. Jan Fabre gaat omgekeerd te werk. Hij bezorgt, met een vierluik waarin het lichaam centraal staat, een choreografie aan de dansers René Copraij, Wim Vandekeybus, Marc Vanrunxt en Annamirl van der Pluijm. Alle vier zijn 'ex-Fabre', in de zin dat ze reeds vroeger met deze 'kameleon der kunsten' hebben gewerkt. In Copraij's danssolo duikt Balanchine's verreikende impact op het huidige danslandschap op naast heuse Hollywood-style passen van Gene Kelly. Fabre's 'dekonstruktie' van het klassieke ballet geeft Wim Vandekeybus de mogelijkheid om met 'Lichaampje, lichaampje aan de wand...' vlotjes een monoloog, een vaudeville dans en een kortfilm in elkaar te laten vloeien. Emio Greco, tevens ex-Fabre en afgelopen seizoen nog in 't Stuc te gast, keert terug met een vervolg op die succesvolle eerste soloproductie. In een reeks metamorfoses van sater tot musicaldanser belicht hij al dansend de relatie tussen het brein, verbeelding en beweging.

De lijn van Balanchine, het koppelen van klassieke techniek aan een eigentijdse en idiosyncratische ervaring, loopt ook

tijdig omgebogen werd, keert vreemd genoeg wel terug in de teaterproducties van tg Stan — 'Oude Meesters — en Raimund Hoghe, 'Chambre séparée'. Beide stukken maken gewag van een sterke politieke ondertoon met balkaninslag. In 'Pour le fin du Temps' van teatermaker Jan Ritsma worden de normen van dans zodanig overschreden dat velen zich de vraag zullen stellen of dit nog wel dans is. Op tonen die Messiaen in het concertatiekamp schreef, is deze danssolo iets wat zich voortdurend buiten, onder of boven dans beweegt. Dat de organisatie zich ook op andere gebieden

bij de lijn van de vele 'ex-...' dansers op het festival. Voor diegenen die het echt allemaal willen weten is er nog de studiedag van het Departement Sociologie onder leiding van Rudi Laermans.

Tot dusver deze voorstelling, de rest zal u zien. Klapstuk lijkt er in elk geval wederom in geslaagd een dansfestival te organiseren dat zich over de grenzen van dit land en de disciplines heen kan waarmaken. Durven we ons nog de vraag te stellen wat als Klapstuk er niet was, als het ex-klapstuk was?

Stefan Huber

Balanchine + Stravinsky = Agon

Drie-entwintig dagen voor DJ Low Klapstuk '97 afsluit, wordt het dansfestival even feestelijk gestart met de balletklassieker 'Agon' van George Balanchine. Balanchine, die stierf in 1983, was het monogram van het twintigste-eeuwse ballet. Desondanks mist hij bij ons nog de erkenning die hij bijvoorbeeld in Nederland en Amerika wel krijgt. Net als Cunningham de vernieuwer is van de moderne dans, bracht Balanchine een revolutie teweeg binnen het klassiek ballet. Igor Stravinsky die hetzelfde betekende voor de twintigste-eeuwse muziek, schreef de muziek voor Agon. Agon — Grieks voor wedstrijd — is

een opeenvolging van solo's, duo's en trio's waarbij de dansers interageren en elkaar bekonkurreren. De complexiteit van die interacties leverde de voorstelling de benaming 'computer- of IBM-ballet' op. Balanchine maakt absolute dans door elke beweging op een academische manier te herleiden tot techniek. Toch oogt Agon niet saai, door haar virtuositeit en speelsheid en valt ze daardoor tussen de klassieke en moderne dans in. Op 30 september wordt Agon uitgevoerd door het Nationale Ballet van Amsterdam en het BRTn Filharmonisch orkest.

(so)

Met vallen en opstaan

In de openingsweek van het Klapstuk dansfestival zal er naast dans vooral muziek aan bod komen. Gedurende vijf dagen zullen zes muzikanten in verschillende combinaties tesamen improviseren. Eerder op de avond zullen zij ook de muziek bij de dansimprovisaties onder leiding van David Hernandez verzorgen.

voor Parkins, als een kader dat improvisatie van haar vrijblijvendheid ontdoet, zodat het resultaat boeiend blijft. Hiervoor zijn haar samenwerkingen met John Zorn's Cobra en Butch Morris's Conduction-ensemble betekenisvol. Strikte spelregels fungeren er als minimale kompositie, waarbinnen improvisatie kan ontwikkeld worden. Parkins heeft een erg gevarieerde achtergrond, zo speelde ze ook met Lee Renaldo van Sonic Youth en Courtney Love.

publiek. Door die tradities te combineren bereikt hij een tijdloos trompetspel dat binnen vele stijlen funktioneert. Kondo verdiende bovendien reeds in meerdere genres zijn sporen. Hij werkte met Herbie Hancock, Bill Laswell, John Zorn en zelfs DJ Krush.

Ritme

De laatste in het rijtje is de Belgische DJ Low, die reeds te gast was bij Stuc en Klapstuk op 'Crash Landing', een dans- en muziekimprovisatieproject van choreografe Meg Stuart. DJ Low mixt allerhande stijlen door elkaar. Hij wil een brug slaan tussen verschillende dansstijlen en jazz, vrije improvisatie en experimentele muziek. Zo komen er rustige en bizarre soundscapes aan bod, maar evenzeer freejazzuitpattingen en vreemde tekstoppassages. Zoals David Shea sampling gebruikt om bestaande muziek te herwerken, gebruikt DJ Low draaitafels. In tegenstelling tot vele DJ's

neemt in het geheel de klank de bovenhand en niet zozeer het ritme. DJ Low werkte reeds samen met Pierre Bastien en Scanner.

Bijzonder aan dit improvisatieproject is dat alle muzikanten gelijkaardige opvattingen over melodie en harmonie aanleveren. Het melodiebegrip wordt verruimd tot een tegenover elkaar stellen van klanksferen, wat op zich tipisch is voor elektronische muziek, maar tegenwoordig ook daarbuiten gangbaar wordt. Harmonie is niet meer gebaseerd op een traditionele akkoordstructuur, doch veeleer een vergelijking van een 'klanklandschap'. Door meer en ruime idiomaten te hanteren worden de improvisatiemogelijkheden groter, en daarmee de verrassingen en de spanning.

Jeroen Peeters

De concerten vinden plaats in de Stuczaal van woensdag 1 tot zaterdag 4 oktober, telkens om 21.30 u, en op zondag 5 oktober om 20.30 u. Op zaterdag 4 oktober zal Evil Superstar Mauro Pawlowski aantreden als gast. Jim O'Rourke zal zondag 5 oktober toch aanwezig zijn. Zeena Parkins en Jim O'Rourke spelen een gratis concert in JJ Records, op donderdag 2 oktober om 15.00 u.

Dansimprovisatie op Klapstuk

Dansen zonder omzien

Ioewel Klapstuk '97 op 30 september geopend wordt met de balletklassieker 'Agon', gaan de eigenlijke dansproducties pas de week daarop van start. De eerste week van het festival is voorbehouden aan dans- en muziekimprovisaties. Volgens artistiek directeur van Klapstuk, Johan Reyniers, meer dan een aanloop naar het eigenlijke festival. De improvisaties bevatten immers verwijzingen naar de rest van het programma en omgekeerd.

Met dit festival wordt voor de derde keer een improvisatieproject binnen Klapstuk op touw gezet. Alexander Baervoets en Steve Paxton lokten al entoesiaste reacties uit met hun voorstelling op de vorige editie van Klapstuk in 1995. Daarom volgde vorig jaar een tweede project 'Crash Landing'. Meg Stuart kreeg de opdracht dansers en muzikanten bijeen te zoeken voor vijf improvisatiesessies. Intussen kreeg 'Crash Landing' al een vervolg in Wenen.

Om herhaling te voorkomen, wordt voor de dansimprovisaties van dit festival het podium vrijgemaakt voor jonge dansers. De voorstellingen komen tot stand in een samenwerking tussen derdejaarstudenten van de dansschool van Anne Teresa De Keersmaecker, 'Parts', en het opleidingsprogramma van Klapstuk, het 'Performance Education Program' (Pep). Pep is in 1996 gegroeid uit de danskursussen die Kultuurraad der Leuvense studenten jaarlijks organiseert. David Hernandez die zowel bij Parts als bij Pep lesgeeft, vormt de schakel tussen de twee groepen en leidt de vier avonden.

Crossover

Met dat samenwerkingsverband wijst Reyniers meteen op een interessant aspect van de improvisaties. Op een spontane manier, namelijk zonder een voorafgaand productieproces, ontmoeten verschillende dansers, stijlen en disciplines elkaar. Zo ontstaan crossovers tussen grote en kleine gezelschappen, klassieke en hedendaagse dans en teater en dans. "De dansers rekenen af met de hokjescultuur, wat Fabre en Risema ook doen", zegt Reyniers refererend aan de tweede en derde festivalweek.

In hetzelfde licht moeten de muziekimprovisaties bekeken worden. Van 1 tot 5 oktober vinden ze om half tien in de Stuczaal plaats, volgend op de dansimprovisaties om zeven uur. Maar de concerten lopen

niet alleen parallel met de dansvoorstellingen van de eerste week, ze kruisen elkaar vooral. In een wisselende bezetting begeelden de muzikanten de dansers, al is het werkwoord dialogeren juist.

Kluwen

Reyniers heeft zich bij de programmering van het festival gevoeld voor een te expliciete thematisering. Toch kan de kijker onderhuidse verbanden tussen de voorstellingen vaststellen. Klapstuk '97 is opgebouwd uit drie delen: de openingsvoorstelling Agon, de producties en daartussen de improvisaties. Zoals de dansers in 'Agon' elkaar bekonnenderen staan ook improviserende dansers tegenover elkaar, in hun vraag naar de aandacht van het publiek. En zo vormen de dansimprovisaties op hun beurt een link naar de rest van het programma. Als er dan toch al een waarneembare tendens in de gekozen producties zit, is het wel het groot aantal solo's. De vier solo's die Jan Fabre schreef, zijn voorstellingen die tegelijkertijd ook naar elkaar verwijzen. De verhouding groep/individueel en interactie tussen die twee staat ter discussie.

Ten tweede is er de choreograaf van Agon, George Balanchine, het boegbeeld van het hedendaags klassiek ballet. Van hem straalt er nog steeds - zij het onbewust - een grote invloed uit op de overige deelnemers van Klapstuk '97, zowel op de improviserende jonge dansers als op Amanda Miller en Jan Fabre. Op hun beurt beïnvloedde Amanda Miller Anouk van Dijk, Jan Fabre Emilio Greco en Meg Stuart David Hernandez, de mentor van de dansimprovisaties. De lezingenreeks 'EX-Experience', ook in het kader van het festival, belicht dit kluwen van invloeden en verwijzingen.

Maar tegelijk blijven de dans- en muziekimprovisaties een aanloop naar het productiegedeelte. Aangezien het festival dit jaar samen met het nieuwe academiejaar dus vroeg van start gaat, was een opbouwweek noodzakelijk. Een bewijs dat Klapstuk alleszins formeel toegankelijk is, maar ook een uitnodiging om de inhoudelijke toegankelijkheid te gaan ondervinden.

Sofie Overstijns

De dansimprovisaties op Klapstuk '97 zijn te bekijken van woensdag 1 tot met zaterdag 4 oktober in de Dansstudio (Arenberginstituut, Naamsestraat 96), telkens om 19.00 u. Toegang kost 200 fr met Stuckaart, 250 zonder.

Twee jaar geleden, op de vorige editie van het festival, was er een gelijkaardig improvisatieproject, toen genaamd 'Fear No Fall'. Zonder twijfel een toepasselijke naam, improviseren is namelijk zoets als koordansen: het genot van steeds hoger en verder te gaan op onbekend terrein, en ondertussen toch het evenwicht trachten te bewaren. Deze week zullen zes improvisatoren elkaar uitsdagen, aanvullen of zelfs onderuit halen, elkaars koorden op hun spankracht testen. De uiteenlopende muzikale achtergronden van de muzikanten zullen wellicht zorgen voor een boeiende zoektocht, maar bieden niet die garantie, zo werkt het improvisatieconcept nu eenmaal.

Cartoon

Wie zijn de zes genodigden? Vooreerst komponist en sampler David Shea, lang geen onbekende in Leuven. Hij nam twee jaar geleden al deel aan 'Fear No Fall' en was meermaals te gast in Stuc. Shea is reeds tien jaar als komponist actief en stelt vooral belang in het herwerken van bestaand materiaal, één van de uitgangspunten van postmoderne muziek. Met taperecorders, draaitafels, en recenter met sampler creëert hij collages van bestaande opnames. Dat kunnen zowel motiefjes zijn als louter klanken. Dat resulteert in trage klanklandschappen met mysterieuze sfeer, maar evenzeer in snel wisselende cartoonmuziek die voortdurend verrast en niet in hokjes te vangen is. Die muziek verraadt Shea's interesse in films. Verscheidene van 's mans composities zijn kreëties bij film- en videocollages. Onlangs maakte hij de soundtrack voor 'DIAL H-I-S-T-O-R-Y', een video van de Belgische kunstenaar Johan Grimonprez, overigens geproduceerd door Klapstuk en te zien op het festival. Naast soloprojecten werkte Shea ook met andere mensen samen, onder meer Anthony Coleman, DJ Grazhoppa, Zeena Parkins, Marc Ribot, en de onvermijdelijke John Zorn.

Zeena Parkins is trouwens zelf te gast op Klapstuk. Ze schreef vaak muziek voor dans, teater, film en video, en is actief als improvisator. Ze speelt elektrische harp, niet meteen een alledaags instrument. In feite klinkt het instrument in haar handen erg skulpturaal, als klanksferen met een geartikuleerde vorm. Op andere momenten worden trage, ijszwerkende, scherpende klanken over en door elkaar gehaald, tot een kille sluier. Kompositie is belangrijk

Nummer drie, Jim O'Rourke, is een grote meneer. In tien jaar tijd bouwde hij een indrukwekkende diskografie op als komponist, improvisator, remixer en producer. Hij werkte met onder andere Henry Kaiser, Derek Bailey, Eugene Chadbourne, Ground Zero, Gastr Del Sol, Tortoise, Oval, het Kronos kwartet en choreograaf Merce Cunningham. O'Rourke speelt toevallig gitaar, maar voelt zich in de eerste plaats een improvisator, is steeds op weg, en gedraagt zich als een echte kameleon. Mini-male, elektro-akoestische en concrete muziek zijn drie peilers voor O'Rourke. Uitgaande van deze idiomaten wil hij zoeken naar abstractie. Zo kan hij meer verhalende elementen gebruiken zonder te vervallen in een vulgaire estetica van rechtstreekse associaties. O'Rourke draait er zijn hand niet voor om extremen samen te plooiën tot nieuwe muziek. Het resultaat is vaak verbluffend.

Spaanders

De Belgische drummer Dirk Wachtelaer speelde een klein jaar geleden in Stuc in een improvisatieproject van Paul Schütze. Wachtelaer is een virtuoze drummer die snelle jazz-grooves mengt met rockinvloeden en gebruik maakt van elektronica. Met zijn nerveuze slagwerk slaat hij melodieën tot spaanders die op hun beurt als brandstof dienen voor nieuwe melodieën. Zijn gelaagde spel gaat goed samen met elektronische soundscapes, waar het geheel een complexe jungle vormt. Zo zoekt Wachtelaer naar een symbiose tussen akoestisch en elektronisch slagwerk.

Japanse avant-garde is in, of zeg maar ronduit berucht. De trompettist Toshinori Kondo is echter van een andere generatie en lang geen 'diehard', zoals bijvoorbeeld Otome Yoshihide, die vorig jaar nog zijn opwachting maakte in het kunstencentrum. Kondo's trompetspel is zonder twijfel jazzy, in de traditie van Miles Davis. Het gebruik van elektronische manipulatie is aan deze verwantschap niet vreemd. Kondo houdt van gesampled drums en bizarre computerklanken, als een futuristisch klankveld waar hij met zijn trompet in kan rondzwerfen. De traditionele Japanse muziek en de freejazz zijn inspiratiebronnen voor het trompetspel zelf. De trompet, zo beweert Kondo zelf, heeft een warme menselijke klank waarmee hij gevoelens kan uitdrukken, als een communicatiemiddel met het

Hou dat verduiveld bewustzijn koest

Ike zaterdagavond eten ze macaroni, Mon en Lux. De vreugde die vroeger vergezeld ging met dat evenement is na enkele jaren huwelijk compleet verdwenen. Ziedaar, een tekenend tafereel uit 'Noordeloos', het toneelstuk waarmee het Maastrichtse teatergroepje De Federatie op reprisetournee is, en waarmee het donderdag het Leuvense Waghuis aandoet. De jonge groep — ze bestaat amper drie jaar — kreeg voor Noordeloos een eervolle vermelding op het recentste Antwerpse Theaterfestival, alsook een selectie voor het festival 'De Keuze' van de Rotterdamse Schouwburg.

Noordeloos, dus. Een korte titel die korte scènes en korte zinnen met enkele verrassende wendingen verraaft. Vooral die zinnen, zonder grammaticale franjes, leggen het talent bloot van Peer Wittenbols, huisschrijver van De Federatie, die overigens enkel zelfgeschreven stukken op het repertoire heeft staan. De titel van het stuk werd Wittenbols ingegeven toen hij langs een gelijknamig dorpje, tussen Utrecht en Den Bosch, passeerde.

Leeg

Het verhaal gaat over Mon en Lux, een doodgewoon getrouwd koppel. Door met kracht over eenvoudige mensen te vertellen, brengt de auteur opnieuw kleur in de gemeenplaats van het als saai bestempelde gewone leven, al is die kleur dan wrang. Maar een schone etiek hoeft niet altijd in een sterk toneelstuk te resulteren. De regisseur Rob Lightert draagt daarin een deel van de schuld. Hij legt het tempo te hoog waardoor veel sterke zinsnedes hun oorspronkelijke kracht verliezen. Ook de stoelendans bij de scèneswissels hoeft niet altijd. De scène waar Lux de foto's bekijkt, op zoek naar het moment dat haar ziekte

zichtbaar wordt, is te lang en overbodig. Ook het decorontwerp van Matt Vermeulen kon beter. Waarom hij een kaboutershuisje kiest om daarachter ongezien de scènewisselingen te laten plaatsvinden, is niet meteen duidelijk.

Blikje

Lux, de echtgenote, voelt zich ziek en blijkt na onderzoek ongeneeslijk, waardoor ze in het ziekenhuis moet blijven. Mon's schoonzus, Ama, komt hem in huis bijstaan, op aanraden van Lux. Wat je met je ogen dicht ziet aankomen, gebeurt dan ook: er bloeit iets moois tussen de twee. Het verrassende ligt in het feit dat die toenaadering er is zonder lust, zonder begeerte. Ama en Mon kunnen gewoon niet anders, ze verkeren alletwee in een situatie van cenzaamheid en leegte. Het leven is enkel een afleidingsmanoeuvre tot de dood. "Omdat het buiten grijs is. Omdat het binnen koud is. Omdat er niks gebeurt de hele dag. Omdat het vrijdag is vooral" zegt Ama. Drie mensen zijn hard op zoek naar troost, troost omdat ze hun doel nooit zullen bereiken. De oplaaende emoties worden volledig in toom gehouden.

Het stuk is vrij fatalistisch; de personages worden meegezogen in een maalstroom van ongewilde gebeurtenissen. Het is hen ook helemaal niet te doen om hun ellendige lot te keren. Wel schenkt de humor van Wittenbols de familietragedie een bizarre blijmoedigheid. De humor is heel poëtisch verpakt, en dat terwijl hij blijft grasduinen in de volkstaal. Ze wordt heel snel afgewuurd, misschien zelfs iets te snel. De onderwerpkeuze van die humor is soms vrij stereotiep door zich te richten op feminisme of kleinburgerlijkheid. Heel wat zinnen hebben de kracht van one-liners, maar kunnen toch niet uit de context losgetrokken worden.

Juul Vrijdag, in de rol van Lux, is een voltrefter. Haar blik blijft op zoek naar het verloren gegane leven waar ze wel nog vol-

op geniet, Doodziek wil ze er nog altijd een punt van maken haar beste piama te kunnen dragen in het ziekenhuis, wat haar nog lukt ook. Ze wordt de relatie tussen Mon en Ama gewaar, maar je ziet en voelt ze die verdringen, achteloos en onwillekeurig. De

zijn vrouw niet meer te beminnen, kado's kopen volstaat voor hem. Zo brengt hij de noodzakelijke kilte verpakt mee naar het ziekenhuis. Joke Tjalsma, in de huid van Ama, ook al als gast, slaagt erin heel fijnzinnig langs de angst van haar doodzieke zus heen te praten. De bijrol die voor een grote witte hond is weggelegd, is ronduit grandioos. Hij ligt er wat loom enkel te liggen, krabt zich af en toe, loopt zelfs even rond en zorgt aldus voor sterk drama.

Hans Declercq

'Noordeloos' speelt op 2 oktober om 20.00 u in het Waghuis, Brusselsestraat 63. De toegangsprijs bedraagt 450 frank, 405 frank voor studenten.

Jongeren maken drugpreventiefilm 'Over tuig en D' in Leuven

"Wij zijn gewone jonge gasten, hoor"

Itel, de Lionsclub van Kortenberg schenkt u 600.000 frank om iets op poten te zetten rond drugpreventie bij jongeren. Vzw Arktos Leuven (vormingscentrum voor maatschappelijk kwetsbare jongeren) en het Mobiel Ambulant Team Drughulpverlening blijken bovendien bereid te zijn om mee te delen in de kosten. Wat doet U ermee? De stedelijke preventiedienst gebruikte het geld om een kortfilm te maken over Jay, een twintigjarige student die in de drugs- en bendewereld verzeild geraakt en van de moord op een bendelid wordt beschuldigd. Op zich misschien niet bijster origineel, ware het niet dat deze film, die de titel 'Over tuig en D' meekreeg, eigen-

handig in elkaar werd gebokst door een veertigtal Leuvense jongeren.

Op papier was het opzet een groep maatschappelijk kwetsbare jongeren uit sociale woonwijken rond het filmproject te verzamelen en hen zo kennis te laten maken met laagdrempelige hulpverleningsdiensten. Het thema drugs zelf zou in de film terug te vinden zijn maar ook in de randactiviteiten zou er aandacht aan besteed worden. Dat de respons en het enthousiasme zo groot was overtrof de verwachtingen. Eén van de belangrijke resultaten is dat er een groep jongeren rond de film is gevormd die zin heeft in méér.

Kwetsbaar

Nico Vidal, Jo Timmermans, David Bils,

Mohamed Laghmouchi en Gunther No' genieten twee maanden na de release van de film nog na: "Het is echt belangrijk voor ons geweest. We hebben overal inspraak in gehad, voor het scenario hebben ze ons een idee gegeven en wij hebben daar verder op kunnen improviseren. En de rest hebben we zelf gedaan: de set, een goede soundtrack bij elkaar gespeeld, met de camera leren werken, de public relation. Maar ook over bepaalde regels en afspraken binnen de groep hebben we mee moeten beslissen. Ze hebben altijd onze mening gevraagd."

Op de vraag wat ze er van vinden om als 'maatschappelijk kwetsbare jongeren' bestempeld te worden wordt verdedigend geantwoord. Jo: "Wij zijn gewone jonge gasten hoor. De pers denkt al vlug, aha drugpreventie, dat wij allemaal aan de drugs zitten. Dat is een van de vergissingen. Ook dat kansarme. Ok, er waren er wel een paar die echt uit kansarme gezinnen kwamen of die echt met drugs bezig waren, ik denk dat het project vooral goed is geweest om ons van de straat te halen en ons bezig te houden. Wie een echte druggebruiker is, interesseert zich daar niet voor."

De film is voor de jongeren een ideale uitlaatklep. Daarnaast geeft het hen dus de mogelijkheid afstand te nemen van de vooroordelen die men over hen kan hebben. "Met de film willen we laten zien dat jongeren meer kunnen en dat het beeld van prutters die hun tijd verdoen niet altijd opgaat. Ik denk dat wij het tegendeel bewezen hebben. We kunnen muziek maken,

met kamera's werken, we kunnen goed met elkaar omgaan en we kunnen onszelf bezighouden" verduidelijkt Nico.

De jongeren die aan de film meewerkten vinden wat hun vrijetijdsbesteding betreft niet echt hun gading in de bestaande organisaties. "We willen geen honkbal spelen of een beetje geamuseerd worden. In de jeugdbeweging gebeurt gewoon niets. Jongeren zijn vlugger volwassen en willen meedraaien in de wereld van vandaag. Als er weer zo'n project is, rond muziek of teater of kunst, dan doen we direct terug mee. Zo'n project, dat is iets compleet anders, iets speciaals, je bent intens met iets bezig, er is de sleer, je maakt nieuwe vrienden en je zit bijna nooit binnen."

Mega-absurd

Over de film die uiteindelijk afgeleverd werd zijn de reacties verdeeld gaande van "niet zo fantastisch goed", "niet al te geweldig gemonteerd", "amateurstisch", tot wat positievere geluiden als "wel een goede soundtrack", "toch gedeeltelijk helemaal zelf gemaakt" en "de volgende zal veel beter zijn". Gunther: "Echt realistisch is het verhaal ook niet, zeker niet voor Leuven. Misschien kan dat wel in Antwerpen of Brussel, maar in Leuven, pft, Leuven is veel te braaf." "Als het echt aan mij lag," besluit Jo, "dan zou ik iets komisch maken, iets compleet anders, iets mega-absurd." Instemmend gemompel rond de tafel. De Disneyfactor die een stevige boodschap vereist, staat blijkbaar ook niet echt hoog op hun lijst voor het volgende project.

Rut Reynaerts

Voor meer inlichtingen: vzw Arktos Leuven, Mathildeweg 2, tel. 23.80.07 of Mobiel Ambulant Team, Diestsevest 40, tel. 22.04.35.

WIE VAN DE DRIE??

Tiensestraat 118
Tel: 23.70.30

Ma.-Do. 9 - 22u.
Vr. 9 - 20u.
Zat. 10 - 17u.

Tiensestraat 88
Tel: 23.70.02

Ma.-Vr. 9 - 19u.
aangepaste uren tijdens KUL vakantieperiodes

Naamsestraat 115
Tel: 23.70.03

Ma.-Vr. 9 - 19u.
Zat. 10 - 17u.

Na de visigoten, nu ook neogoten te Leuven

Met een ambitieuze 'konsept-tentoonstelling', die geen overzicht wil bieden van de neogotiek in België, luidt de KU Leuven, in samenwerking met het Katholiek Documentatiecentrum (Kadoc) en het Davidsfonds het najaar in. De Predikherenkerk, waar het hoofdluik van het totaalprogramma — dat vijf nevententoonstellingen, een konsertcyclus en een internationaal colloquium omvat — plaatsvindt, werd omgetoverd in een "wetenschappelijk omkaderd en didaktisch verantwoord parcours". Het is echter nog maar de vraag of de doorsnee bezoeker zich een weg zal kunnen banen doorheen de historische en stijlische ontwikkelingen, die niet altijd even aanschouwelijk en duidelijk worden geschetst.

Nochtans waren de makers van de tentoonstelling — historici, verbonden aan het Kadoc, en ingenieur-architect Luc Verpoest — zeer formeel over hun opzet. Alles was in het werk gesteld om de expo een didactische omkadering mee te geven. Die moest het kleinste kind in staat stellen de geschiedenis vanaf de industriële revolutie tot en met de 'stille dood' van de neogotiek in de jaren twintig in één oogopslag te vatten. Daartoe werd de Predikherenkerk ingericht met metalen stellingen, af en toe voorzien van een glazen wand, doorzichtige doeken die de verschillende 'hoofdstukken' markeren, en kriskras doorheen de ruimte geplaatste etalagekasten.

Die indeling werkt jammer genoeg inwendig niet echt verhelderend, integendeel zelfs. Wie door prof Verpoest zelf werd rondgeleid had meer geluk. Die deed de verschillende historische fazen gedreven en boeiend uit de doeken. De bezoeker die moederziel alleen in de kerk rondwaalt, zal met de gratis wandelgids in de hand.

ongetwijfeld heel wat meer moeite moeten doen om door de kluwen prenten, foto's, tekeningen en makettes de rode draad te vinden en te volgen.

In het inleidend 'hoofdstuk' wordt de industriële revolutie met haar ingrijpende water- en wegenwerken, nieuwe fabrieken en dergelijke, geschetst. Dat de makers verkozen de neogotiek te kontekstualiseren verdient alle lof, maar waarom zijn er nergens teksten aangebracht die aangeven over welke periode het gaat en waarom bepaalde aspecten belicht worden? Het eerste voorwerp dat de bezoeker onder ogen krijgt, een neogotisch aangeklede stoommachine, werkt de verwarring nog in de hand. Enkele unieke stukken maken immers nog geen samenhangende tentoonstelling.

Pittoresk

Het tweede luik van de tentoonstelling start met de vijf meter hoge sakraments-toren uit de nieuwe dominikanenkerk van Gent. De explosie van moderniteit in de nieuwe, industriële maatschappij en de vorming van nieuwe staten met een daarmee samenhangend groeiend nationalisme zijn de ideale voedingsbodem voor de eerste bloeiperiode van de neogotiek. Nationaliteit vereist identiteit en vindt haar wortels in de historische, kristelijke stijl bij uitstek: de gotiek. Gotische katedralen worden verheerlijkt als verheven 'Gesamtkunstwerken', met de — op dat ogenblik nog steeds in de steigers staande — Dom van Keulen als tipevoorbeeld. De kleriko-liberale strijd die midden achttiende eeuw losbarst, wordt dan ook een strijd tussen twee 'ideologische stijlen': de neogotiek als ankerpunt van de katholieken en andere neostijlen zoals het neoklassicisme en eklektisme, die eerder in liberale hoek thuishoren. Op de tentoonstelling wordt die ideologische strijd echter niet voelbaar gemaakt. Fragmenten van beeldengroepen of miniaturen zijn wel illustratief voor een romantisch-nationalis-

tische opvatting, maar leggen de onderliggende spanningen en machtsverhoudingen niet bloot.

Ten slotte komt de bezoeker uit bij de 'ingenieurs-neogotiek', de symbiose van neogotische ambachtelijkheid en een modern materiaalgebruik om de maatschappij vorm te geven, belichaamd door nieuw opgeleide ingenieurs als Joris Helleputte (zie kader) en Louis Cloquet, die het Gentse St. Pieterstation bouwde. Voor een leek wordt het onderscheid tussen de eerste en tweede periode van de neogotiek nu vrij duidelijk. Ontwerptekeningen voor stations, het postgebouw van Doornik en de handelsbeurs van Antwerpen (Schadde) tonen aan dat ook architecten die de neogotiek aanhangen niet blind zijn voor de noden van de moderne samenleving. Louter utilitaire gebouwen zijn aan hen echter niet besteed, de echte moderniteit speelt zich in de twintiger jaren van deze eeuw dan ook op een ander domein af. Frappante voorbeelden hiervan worden op het einde van het parcours getoond met het werk van onder andere Hulb Hoste, dat in schril contrast staat met de voorgaande ontwerpen.

De grote overzichtstentoonstelling van het werk van Victor Horta in het Paleis voor Schone Kunsten te Brussel werden de restanten van het in 1967 gesloopte Volkshuis getoond. Het effect en de verontwaardiging die deze tentoongestelde stukken oproepen, was enorm. In de Predikherenkerk hoopt men blijkbaar een gelijkaardig effect te sorteren door de resten van de in 1988 gesloopte neogotische kerk van Helleputte te Luik te tonen. Benieuwd of de verontwaardiging even groot zal zijn en, veel belangrijker, of neogotische creaties nu beter zullen beschermd worden dan tot op de dag van vandaag het geval is geweest.

Verontwaardiging

De neogotiek kan de laatste jaren, onder andere door deze tentoonstelling, eindelijk rekenen op een grondige kontekstualisering, een groeiende wetenschappelijke belangstelling en herwaardering. Of deze stijl zo'n historisch populaire 'hoogvlieger' zal blijken te zijn als de Art Nouveau, die tot voor twintig jaar ook helemaal niet als belangrijke stijl werd erkend, is echter nog maar de vraag. Eén analogo voorbeeld: op

De grote overzichtstentoonstelling van het werk van Victor Horta in het Paleis voor Schone Kunsten te Brussel werden de restanten van het in 1967 gesloopte Volkshuis getoond. Het effect en de verontwaardiging die deze tentoongestelde stukken oproepen, was enorm. In de Predikherenkerk hoopt men blijkbaar een gelijkaardig effect te sorteren door de resten van de in 1988 gesloopte neogotische kerk van Helleputte te Luik te tonen. Benieuwd of de verontwaardiging even groot zal zijn en, veel belangrijker, of neogotische creaties nu beter zullen beschermd worden dan tot op de dag van vandaag het geval is geweest.

Ann Bries

'De ingenieuze neogotiek 1852 - 1925. Techniek en kunst' kan je nog tot 7 december gaan bekijken in de Predikherenkerk. Dinsdag en woensdag van 9.30 u tot 17.30 u, donderdag en vrijdag tot 21.30 u, in het weekend van 13.30 u tot 18.30 u. Studenten betalen 200 frank. Zonder korting dok je 250 frank af, maar je krijgt daar wel de catalogus van alle tentoongestelde werken bij, als wandelgids.

Joris Helleputte, de Boerenbond, nostalgie en monumentenzorg

Naast de centrale tentoonstelling over de neogotiek wordt Leuven ondergedompeld in een neogotische sfeer door tal van nevenactiviteiten en projecten. 'Joris Helleputte. Architectuurfoto's en tekeningen' loopt tot 7 november in de ABB-galerij aan de Diestsevest. Meer info bij Hadewijch Houben (tel. 24.37.35)

Helleputte, architect van verschillende universiteitsgebouwen (waaronder het Leo XIII-seminarie), stichter van de Boerenbond, hoogleraar te Leuven en katholiek politicus, wordt gemeenzaam beschouwd als de 'uitvinder' van het sociaal dienstbetoon. Dankzij hem zaten de treinen van Leuven naar Brussel bomvol, met mensen die hij middels voorspraak aan een job had geholpen.

Het departement Architectuur liet zich in dit project niet onbetuigd en stelt de restauratie-architectuur van Joris Helleputte aanschouwelijk tentoon in de kapel van het Arenbergkasteel te Heverlee. Gratis, tot 25 oktober. Meer info op tel. 32.13.61.

Nostalgieische romantici kunnen het verleden van Leuven herbeleven met de tentoonstelling 'Neogotisch Leuven', waar oude foto's en prentbriefkaarten getoond worden. Tot 7 december in de Kadoc-pandgangen. Info bij Luc Vints op tel. 32.35.00.

Het Stedelijk Museum herbergt tot 21 december de tentoonstelling 'Joris Helleputte en de neogotische ateliers'. Herwaardering van het traditionele ambacht wordt weerspiegeld in de tentoongestelde interieurs, wanddecoraties, skulpturen en meubilair. Voor 100 frank (50 frank voor studenten) ben je binnen. Meer info bij Lut Bessemans op tel. 22.69.06.

In de Centrale Bib ten slotte loopt van 6 november tot 20 december de tentoonstelling 'Neogotiek in de boekenkast', met mooie voorbeelden van neogotisch drukwerk. Hopelijk verdwijnt er niks meer, zoals afgelopen donderdag, toen een portret van Justus Lipsius werd ontvreemd.

(ab)

ALMA'S

WOELIGE WEEK

30/9
MOSSELBUFFET
DINSDAGAVOND → ALMA 1

1/10
KOUD BUFFET
WOENSDAGMIDDAG → GASTHUISBERG

1/10
CANDLE-LIGHT DINNER
MET LIVE-MUZIEK WOENSDAGAVOND
→ ALMA 2

2/10
BARBECUE
DONDERDAGAVOND → ALMA 3

3/10
SPECIAAL BROODJESBUFFET
VRIJDAGMIDDAG → DE VALK

ALMA UNIVERSITEITSRESTAURANTS

Een zender op zoek naar een publiek

Radio Scorpio in een nieuw kleedje?

De Leuvense alternatieve radio-zender Radio Scorpio wil zijn beleidspolitiek en imago aanpassen zodat de Leuvense student de FM 106 opnieuw kan ontdekken. Dat zou gebeuren door een meer professionele aanpak van zaken en een betere profilering. Er wordt een aantal vernieuwingen in de programma-structuur in het vooruitzicht gesteld, zoals een samenwerking met de Alma restaurants en het Stuc. Daarnaast moeten de Scorpio-fuiven de uitstraling van drukbezocht zijn en vernieuwend weer terugwinnen. Met betrekking tot de financiering en de medewerkers hoopt Scorpio op lange termijn op een samenwerking met de KU Leuven.

Erg veel wijzigingen zullen er niet optreden in de huidige programmatie van de zender. Toch zal er een extra inspanning gedaan worden om de studenten weer meer te betrekken bij de vrije zender. Op het gebied van de Scorpio-fuiven zou dat zeker en vast duidelijk moeten worden. Aangezien de laatste fuiven, die een belangrijke bron van inkomsten zijn voor Scorpio, niet met een hoge toppen scheerden, is het tijd om die rendabeler te maken. De affiche zelf moet veel aantrekkelijker worden en de muziek toegankelijker, met de bedoeling de fuiven beter te laten renderen.

De belangrijkste toenadering tot de student zou de samenwerking moeten worden met de Almarestaurants, hoewel die koöperatie nog altijd niet helemaal vaststaat. Scorpio kan dus jouw extraatje worden tijdens een gezellig dineetje in één van de Alma's. De eerste stap in de besprekingen over de samenwerking werd door Alma zelf genomen omdat die niet tevreden was met het huidige muziekaanbod. Radio Donna zou te plat zijn, Studio Brussel dan weer te moeilijk en daarbij nog te veel reclame bevatten. Een zender als Radio Contact zou eveneens niet de juiste aansluiting vinden bij de studenten want hun aanbod is veel te kommersieel. Het is dus aan Radio Scorpio om een middenweg te vinden tussen Donna en Studio Brussel, met een programmering die vooral muziek bevat. Radio Scorpio maakt al enkele jaren een programma op maat van de student onder de naam 'Kring-spieer' en is bereid om dat uit te zenden vanuit de Alma. Bert Carrels van Scorpio's

Raad van Beheer legt uit: "De voor- en nadelen van de huidige vorm moeten we wel afwegen tegen de nieuwe. In 'Kring-spieer' konden we tijd maken voor activiteiten van studentenorganisaties, interviews en rechtstreekse verslaggeving van manifestaties. Nu zal dat informatieve gedeelte danig teruggebracht worden. We zijn echter niet bereid om een kwaliteitsloos programma te maken, of te werken aan iets dat niet strookt met de lijn van de zender. Het studentenprogramma moet breder worden dan de rest van het Scorpio-aanbod maar het is niet de bedoeling om alles open te trekken. Het blijft onze ambitie om dingen te doen op Scorpio die niet kunnen op andere zenders, ook al bekoort het slechts een beperkt aantal luisteraars". De uitzendingen zullen 's avonds tussen zes en acht plaats vinden in de Alma, waarvan één uur tegelijk op antenne te horen zal zijn. Het tweede uur is exclusief voor de Almabezoeker, maar fans kunnen 's middag tussen twaalf en twee wel de volledige tape van de avond ervoor beluisteren op Scorpio's FM 106.

Een ander nieuw element in de programmatie van Radio Scorpio is een samenwerking met het Stuc voor een cultureel programma, 'Luk op Stuc'. In het verleden was er al een gelijkaardig initiatief in samenwerking met het Cultureel Centrum Leuven. Het programma zou een magazine worden waar men dieper kan ingaan op onderwerpen uit reeds bestaande culturele uitzendingen van Scorpio, en waar plaats gemaakt kan worden voor moeilijker onderwerpen. De eerste uitzending zal volgende zondag op antenne gaan tijdens het Klapstukfestival en is vanaf dan maandelijks live, vanuit het Stuc, op Scorpio te volgen.

Radio Scorpio hoopt op lange termijn nauwer samen te gaan werken met de Leuvense universiteit op het vlak van opleiding en stages. Op dit moment zijn er al reeds goede contacten met het departement communicatiewetenschappen. Bert Carrels: "Het zou interessant kunnen zijn om te evolueren naar een soort van 'college radio', naar het voorbeeld van het Amerikaanse systeem. Natuurlijk zijn we niet bereid onze onafhankelijkheid daarvoor op het spel te zetten, maar het blijft als vrije zender moeilijk om te overleven, dus moeten we wel op zoek naar een andere bron van inkomsten."

Bart Andries

Scorpio On Line

In het kader van de herprogrammering van Radio Scorpio komt er vanaf dit jaar een heus internetprogramma op woensdagavond. Bij Scorpio hopen ze met dit nieuw segment van de luistermarkt het globale luisterpubliek te vergroten. De zender mikt daarbij vooral op een studentenpubliek. "Het zijn dus niet alleen de cyberfreaks maar ook de modale internetgebruikers die behoren tot het doelpubliek van het splinternieuwe programma. Het is zeker niet de bedoeling om er een echte cybergetto van te maken maar we streven eerder naar iets in de aard van het weekblad Clicks" wist Henk Dheedene, verantwoordelijke voor het project 'Scorpio on line', ons te vertellen.

De makers van het programma, waarvan de naam nog onduidelijk is, proberen de cyberwereld op de voet te volgen om de luisteraar op de hoogte te kunnen houden van de laatste trends over de website en software. Naast dit informatief deel zal er ook tijd gemaakt worden voor open discussies rond dit nieuw maatschappelijk

fenomeen. Hiervoor zouden studiogasten uitgenodigd worden die het debat over cultuurkritiek verder moeten opentrekken. Ook de luisteraars worden zoveel mogelijk op een actieve wijze betrokken bij het verloop van de uitzendingen via on line E-mail.

Voorlopig staat nog niet alles honderd procent op punt bij gebrek aan medewerkers voor het programma maar indien alles vlot verloopt wil men proberen het programma rechtstreeks op internet te brengen. Volgens Henk Dheedene blijft dit voorlopig nog toekomstmuziek want deze techniek is nog steeds een vrij dure aangelegenheid voor een zender als Scorpio.

(ba)

Scorpio is nog steeds op zoek naar jonge entoesiaste radiomakers voor het nieuwe internetprogramma op woensdagavond. Alle talenten zijn daarvoor welkom: cyberneuroten, reporters, programmeurs, muzikieftebbers, columnisten geïnteresseerden kunnen telefoneren naar Henk op het nummer 016/29.93.34.

Terug van nooit weggeweest...

Vraag nu onze gratis seizoensbrochure aan!

016/23.84.27

Zet al uw zintuigen op "standby" en treedt binnen in het Universum van het Cultureel Centrum Leuven.

Wij dompelen u onder in een borrelend bad van uitgelezen concerten, voorstellingen, lezingen, cursussen en tentoonstellingen.

Beeld: Frank BTT1

Ja, mijn nieuwsgierigheid is geprikkeld. Stuur mij onverwijld, maar vrijblijvend de nieuwe seizoensbrochure van het Cultureel Centrum Leuven

Naam: _____

Adres: _____

Leeftijd: _____

Ja, ook later op het seizoen wens ik op de hoogte te blijven. Daarom abonneer ik me gratis (!) op het aanvullende maandblad van het Cultureel Centrum Leuven.

Vul deze strook in en stuur ze terug naar: Cultureel Centrum Leuven,

Brusselsestraat 63, 3000 Leuven

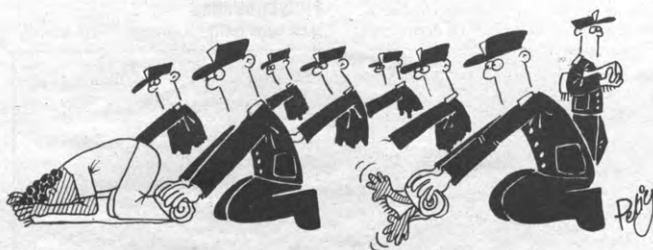
Telefoneren of faxen kan ook naar: Tel.: 016/23.84.27, Fax: 016/29.12.15

Een examen met proef-buis-studenten

Hoe ver heeft een professor bij een examen in de kandidaturen van geschiedenis voor eigen onderzoek geëksperimenteerd met studenten? Afgelopen dinsdag verscheen in de VUM-kranten het bericht dat een professor tijdens het examen experimenten zou hebben uitgevoerd op studenten. Professor Van Gerven van de dienst Studentenaangelegenheden bevestigde ons dat "wat in de krant stond, zich heeft voorgedaan." De professor in kwestie, Rudi Laermans van Sociologie, ontkent de feiten. Niemand heeft hem naar eigen zeggen terecht gewezen over zijn mondelinge examens. Hij verklaarde ons uit de lucht te vallen, vroeg zich af of het wel zijn persoon betrof en beklemtoonde dat hij nog steeds mondelinge examens mag afnemen.

De feiten dateren van het academiejaar 1994-1995. De ombudsman van Geschiedenis kreeg tijdens de examens van juni en september abnormaal veel klachten binnen over het examen sociologie. Het ging ondermeer over het abrupte onderbreken van de antwoorden van studenten, over het aan de deur zetten en dergelijke meer. "Het ging om feiten die afwijken van het normale gang van examineren," aldus de toenmalige ombudsman. Naar eigen zeggen werden de klachten door hem tussen het examen en de deliberatie overgemaakt aan de examencommissie. Maar een grondige reaktie van de ombudsman kwam er toen niet, zo geeft hij toe. "De vrijheid van een examinator is daarvoor, terecht, te groot,"

RIJKSWACHT ROLT ISLAMITISCHE SEKTE OP

dixit de ombudsman.

In februari 1997 (het vak is tweejaarlijks, nvdr) vertelt de professor in de les aan de studenten dat hij met hun voorgangers "een experiment heeft uitgevoerd over stresssituaties bij examens." De professor zou naar reakties gepeild hebben van de studenten in ekstreme stresssituaties in het kader van een onderzoek naar machtsituaties en verwachtingspatronen. De studentenvetegenwoordigers van Historia hadden dat academiejaar al aangedrongen op een schriftelijk examen, waarop de professor was ingegaan. Volgens Laermans zelf was dit omwille van het groot aantal studenten. Maar toen de studenten vernamen dat het ging om een bewuste proefneming, eisten de studentenvetegenwoordigers een sanctie. Zowel de Permanente Onderwijscommissie van geschiedenis (POK) als de dienst studentenaangelegenheden werden hierover gewaarschuwd. Volgens de toenmalige preses van Historia, Claude Seyns, reagerden de profen afwachtend en gematigd. Kort na de deliberatie van tweede zit kwam

de zaak in de pers.

Geppikkeld

Op het departement geschiedenis wordt vervuild gereageerd op het krantenartikel. De professoren die er mee te maken kregen, wensen geen commentaar te geven. Voor de voorzitter van de Permanente Onderwijscommissie, professor Van Buyten, is de zaak afgehandeld en hij beklemtoont dat "de rechten van de studenten steeds zijn gevrijwaard, zowel door de POK als door de examencommissie." De voorzitter van de examencommissie, prof. Goossens, wenst enkel kwijt dat de professor in kwestie geen verbod heeft gekregen om nog mondelinge examens af te nemen, noch van het departement, noch van de academische overheid: "Alles is volgens de procedureregels afgehandeld." Hij hekelde dan ook verontwaardigd het artikel dat in de pers verscheen is.

De dekaan van letteren, prof. Willy Evenepoel, was niet persoonlijk bij de zaak

betrokken, omdat hij pas vanaf dit academiejaar dekaan in functie is. Maar de dekaan verklaarde vol vertrouwen dat alles korrekt is verlopen. De zaak is volgens hem niet blijven hangen, maar onmiddellijk behandeld door de betrokken instanties. Een nota werd onlangs verstuurd naar prof. Van Gerven van de dienst Studentenaangelegenheden en de dekaan van de faculteit van de betrokken professor. Voor het departement geschiedenis is daarmee de kous af.

De laatstgenoemde dekaan wenst niet mee te doen aan de geruchtmolmen, wat tegen de betreffende professor zich nog niet heeft kunnen verdedigen. Hij wil eerst Laermans zelf horen.

De dienst Studentenaangelegenheden is in april op de hoogte gebracht van de verklaringen van de professor tijdens de les. Volgens studentenvetegenwoordiger Claude Seyns heeft men ook daar toen op matigheid aangedrongen. Professor Van Gerven bevestigde — zonder in details te treden — dat de feiten zich hebben voorgedaan. "Maar daar is toen korrekt en nuttig op gereageerd zonder dat het op de studenten regent." Men wilde vermijden dat de studenten er last van zouden hebben in de examensessies die er aankwamen. Hij geeft toe dat het onaanvaardbaar is dat een professor experimenteert tijdens een examen. "De professor in kwestie weet dat nu en het zal in de toekomst niet meer gebeuren." Ook wat hem betreft is de zaak gesloten besluit de koördinator Studentenaangelegenheden.

Het is de vraag of dit wel zo is. Het is juist dat de professor geen verbod heeft gekregen nog mondelinge examens af te nemen. De POK kon enkel aandringen op een schriftelijk examen, niet opleggen. Het is de professor zelf die uiteindelijk de aanvraag moest indienen. Wel is het zo dat de zaak behandeld is geweest op de POK van geschiedenis en dat de voorzitter van de POK hierover met de betrokken titularis gesprekken heeft gevoerd, zo blijkt uit het verslag van de bewuste POK-vergadering.

Dieter Geeraert

STUDENTEN !!!

BESTEL JE T-SHIRTS SWEATSHIRTS, JASSEN, ... RECHTSTREEKS IN DE DRUKKERIJ

LEUVENSE TEXTIELDRUKKERIJ

Groenstraat 178, 3001 Heverlee

(Ingang: Naamsesteenweg 251)

Tel. & Fax: 016/40 84 83

Extra korting voor studenten !!!

T-SHIRT + druk Voor amper **98,-** (excl. BTW)

Knip deze advertentie uit en plak hem op... je kot, je faculteit, café, voorhoofd,...

BOGAARDENSTRAAT 29
3000 LEUVEN

LIDO ZAAL

DOE MEE AAN ONZE VERKIEZING VAN KRING VAN HET JAAR EN WIN DE HOOFDPRIJS VAN 25000 FR INLICHTINGEN IN HET CAFÉ OF BEL 232383

LIDO CAFÉ

ELKE MAANDAG STELLA AAN 30 FR
SPAGHETTI AAN 180 FR
KAASKROKETTEN AAN 150 FR

LIDO SNACK

IEDERE WEEK EEN BROODJE IN PROMOTIE

IEDERE MIDDAG TUSSEN 11 EN 14 U BELEGD BROODJE + FRISDRANK OF STELLA OF KOFFIE 100 FR IN HET LIDO CAFÉ

Wij klagen aan!

Als je jezelf een jonge durver met een scherpe pen vindt, kom je natuurlijk onmiddellijk bij Veto schrijven. Maar het tijdschrift 'Samenleving en Politiek' en boekhandel 'De Groene Waterman' gooien met geld om deze mensen van ons weg te lei-

den. In het kader van hun Emile Zola-prijs beloven ze publicatie in het betreffende tijdschrift en boekenbonds (tot 25.000 frank) voor de beste drie politieke essays die ze toegestuurd krijgen. De boekenbonds kunnen we je niet beloven, maar publicatie loopt bij ons wel iets vlotter dachten we zo. Ben je toch geïnteresseerd? De deelnemers

jonger dan vijftienwintig wordt gevraagd een origineel essay te schrijven van maximaal tien pagina's over een politiek, sociaal, economisch of cultureel thema. De manuskripten moeten binnen zijn voor 30 november bij 'Samenleving en Politiek', Grasmarkt 105/37 te 1000 Brussel. Verdere inlichtingen: Tel. 02/552.03.20. De geïnteresseerden die bij Veto willen werken, springen gewoon binnen in de 's Meiersstraat 5.

Fietsstatoeges

Naar bijna jaarlijkse gewoonte krijgen stu-

den Informatiecentrum rond milieu en mobiliteit) opent nieuwe wegen voor je; ontwerp een origineel en bruikbaar logo en je valt misschien wel binnen de prijzen. Het logo moet een knipoog zijn naar de functie van het Sic en moet uiterlijk op 19 december in het bezit zijn van de jury. Voor meer informatie of deelname spring je best eens binnen bij het Sic, in de E. Van Evenstraat 2C (achter Alma II).

Niet alleen Sora voerde actie naar aanleiding van de opening van het academiejaar: ook Apollon, de kring van de studenten Kinesiterapie, liet van zich horen. Op lichte wijze reageerden ze tegen het plan van Van den Bossche om de opleiding kine niet langer aan de unief te organiseren. Ze zetten zich ook af tegen een eventueel toelatingsexamen in hun richting. Dat deden ze door maandagmiddag zelf een toelatingsexamen te organiseren, naar eigen zeggen om de minister van deze taak te ontlasten. Afkijken en gokken werden niet bestraft.

denten ook dit jaar de kans om hun fiets bij het begin van het academiejaar te laten graveren. Door een intensieve graveringscampagne in oktober trachten de initiatiefnemers, Velo, het SIC en de Preventiedienst, de fietsdiefstalplag tegen te gaan.

Wie zijn fiets gratis wil laten tatoeëren kan dat op één van de volgende afspraken:

- wo 1 Alma II (17h-21h)
- di 7 / do 9 Alma I (17h-21h)
- wo 8 Reclaim the streets (16h-21h)
- di 14 / do 16 Alma III (12h-17h)

Verder zijn er ook een aantal graveringsacties gepland aan residenties, fakulteiten en hogescholen. Voor meer inlichtingen kan men terecht bij het Sic (tel. 32.30.39) of bij Velo (tel. 32.30.22).

Logowedstrijd

Je kleerkast hangt vol Studio Brussel T-shirts, je kollektie flipflo's is nagenoeg volledig en de semesterexamens zijn nog niet voor morgen. Het Sic (Sensibiliserings-

kolofon

Veto
's Meiersstraat 5
3000 Leuven
Tel 016/22 44 38
Fax 016/22 01 03

Jaargang 24
Nummer 2
30 september 1997

Ver. uitg.: Bart Eeckhout
Hoofdredaktie: Raf Gerits
Redaktiesekretaris: Bart Eeckhout

Redaktie: Dirk Bernard, Ann Bries,
Benny Debruyne, Martijn Graumans,
Joris Janssens

Red Light District: Ann Bries, Joost Helsen, Jeroen Lissens, Ivan Put
Medewerkers: Axel Aerden, Bart Andries, Kristof Daniels, Hans Declercq, Dieter Geeraert, Stefan Huber, Thierry Laenen, Nele Mariën, Sofie Overstijns, Herman Pauwels, Jeroen Peeters, Olivier Remy, Rut Reynaerts
Dtp Language Valley: Filip De Keukeleere en Hans Vandenabeele
Layout en vormgeving: Bart Andries, Ann Bries, Kristof Daniels, Katrien Darras, Benny Debruyne, Hans Declercq, Filip De Keukeleere, Bart Eeckhout, Dieter Geeraert, Raf Gerits, Martijn Graumans, Stefan Huber, Joris Janssens, Sofie Overstijns, Hans Vandenabeele
Spelling: Filip De Keukeleere, Joris Janssens

Eindredaktie: Dieter Geeraert en Raf Gerits
Assistent-eindredaktie: Bart Eeckhout
Tekeningen: Peties

Internet-Veto:
<http://www.veto.student.kuleuven.ac.be>
e-mail: veto@veto.student.kuleuven.ac.be

Zetwerk en publiciteit
Alfaset Leuven (016/22.04.66)
Drukkerij: Artoos (Kampenhout)
Oplage: 9000 eksemplaren
ISSN-nummer: 0773-5162

Abonnementen
Studenten: 250fr; niet-studenten: 350fr;
buitenland: 700fr; steun vanaf 1000fr;
over te schrijven op rek. nr. 001-0959719-77
Redactievergadering
iedere vrijdagmiddag om 16.00 u

MEUBELS, KLEDING, FIETSEN, HUISRAAD,...

van fifties tot seventies
van klassiek tot modern

Kringloopwinkel Spit,
alles wat je kot nodig heeft

OPENINGSUREN
dinsdag t/m vrijdag 10u-18u
zaterdag 10u-17u

Diestsesteenweg 104, Kessel-Lo
016/26.09.21

(advertentie)

Grand Café La Royale
het eet-, praat- en leescafé
tegenover het station in Leuven

dagmenu en à la carte, snacks, ijsjes
en ... tabbieren en groentesappen, warm en
sterk en ... elke dag diverse (inter)nationale
dagbladen, tijdschriften en ...

elke dag open tot 1 uur 's nachts

De dialektiek van de spellinghervorming

ommige Veto-lezers ergeren zich wel eens aan de eigenzinnige spellingspolitiek die Veto erop nahoudt. Het is al ingewikkeld en verwarrend genoeg om over te schakelen van de oude naar de nieuwe officiële spelling, en dan moet Veto er ook nog eens zijn eigen versie van geven, lijken ze te denken. De beslissing om deze spelling te hanteren is nochtans niet tussen pot en pint genomen, en kan maar begrepen worden in de context van de laatste spellinghervorming.

Taal is vóór alles spreektaal. Taal leeft bij de gratie van zijn gebruikers. Maar die taalgebruikers veranderen voortdurend; de spreektaal is dus voortdurend in beweging. Schrijftaal is in wezen niets meer dan een systeem, een kode, die afgesproken is tussen alle taalgebruikers om die spreektaal vast te leggen. Die codering kan grofweg op twee manieren gebeuren. Ten eerste kun je afstand nemen van die spreektaal door de schrijftaal zelden of nooit te wijzigen, of door ervoor te ijveren dat bijvoorbeeld de Griekse of Latijnse etymologische wortels van de woorden zichtbaar blijven. In dit geval heb je te maken met een taal die moeilijk is om te schrijven omdat er meer uitzonderingen dan regels zijn. Je wordt bijna gedwongen om van elk afzonderlijk woord de schrijfwijze uit het hoofd te leren. Voorbeelden hiervan zijn het Frans en het Engels. Ten tweede heb je schrijftalen waar van het adagium is dat je 'schrijft zoals je spreekt'. Dergelijke schrijftalen — het Spaans is een vaak genoemd voorbeeld — proberen het hun gebruikers zo gemakkelijk mogelijk te maken door een zo consequent mogelijk systeem aan te bieden waardoor je met behulp van zo weinig mogelijk regels zoveel mogelijk woorden

kunt spellen.

De laatste spellinghervorming was de derde in de geschiedenis van het Nederlands. Je zou kunnen zeggen dat het Nederlands daarbij een beweging maakt weg van eerder willekeurige schrijftalen zoals het Engels in de richting van consequentere talen zoals het Spaans. In de negentiende eeuw bijvoorbeeld was Nederlands schrijven een kunst apart waarbij men er vaak een sport van maakte om ongelofelijk gekunstelde zinnen te bouwen die je drie keer moest lezen vooraleer je er een touw aan vast kon knopen. Met de verschijning van het vorige Groene Boekje, in 1954, werd de tweede spellinghervorming afgerond, maar een aantal problemen werden niet ten gronde aangepakt en bleven voor verwarring zorgen: de dubbelspelling van de bastaardwoorden, de tussenklanken -s en -e(n), en tenslotte de diakritische tekens (apostroef, trema en liggend streepje) zorgden voor ergernis. Bastaardwoorden zijn woorden die aan een vreemde taal ontleend zijn maar die zich min of meer aan het Nederlands hebben aangepast. De spellinghervormers konden in 1954 geen uitsluitend geven over het probleem en beslisten dan maar twee mogelijkheden toe te laten: de beruchte voorkeurspelling en een toegelaten spelling. Niet alleen is het verwarrend als je twee vormen mag gebruiken, de voorkeursvorm van verwante woorden spraken elkaar dikwijls tegen: kopie naast fotocopie, akkoord naast accorderen, context naast tekst, enzovoort.

Taalunie

Om dergelijke problemen uit de wereld te helpen richtte de Nederlandse Taalunie in 1990 de commissie-Geerts op, genoemd naar de Leuvense hoogleraar Guido Geerts die de commissie voorziet. Wat er dan gebeurt, is een stukje vaudeville zoals je het

alleen in de politieke wereld kunt meemaken. De commissie werkt ettelijke jaren aan zo consequent mogelijk spelling. De spelling-Geerts lekt vroegtijdig uit in de pers. Onder andere De Standaard blokkeert dat bepaalde woorden radicaal anders geschreven zullen worden, met als spektakulair voorbeeld sjampanje. Dat was dan nog verkeerd ook: in de spelling-Geerts blijft champagne behouden omdat het een vreemd woord is.

Ingreep

De publieke opinie krijgt de indruk dat hun hele spelling verandert en wijst die verontwaardigd af zonder echt te weten wat de hervorming inhoudt. De verantwoordelijke politici krijgen de wind van voren en fluiten de commissie-Geerts terug uit vrees voor stemmenverlies. De politici herformuleren vervolgens de opdracht. In plaats van een consequente spelling te ontwerpen moest de Taaladviescommissie — die de taak van de commissie-Geerts overnam — de spelling hervormen zonder drastische wijzigingen door te voeren die een nieuwe volkswaarde konden ontketenen. De ministers hadden zo hun verzoekjes: 'maneschijn' en 'koninginnedag' mochten van hen geen tussen-n krijgen, dus werd voor deze categorie woorden dan maar een uitzonderingsregel bedacht.

In feite heeft de pers handig ingespeeld op het publiek. Iedereen voelt zich verbonden met zijn of haar taal omdat die een deel is van de cultuur waarin we leven, en dus ook een stukje van onze identiteit. Daarom laat een spellinghervorming bijna niemand onberoerd en levert ze ingediened vaak stof voor verhitte, emotionele discussies: een ingreep in de taal wordt bijna als een inbreuk op ons persoonlijke leven ervaren. Net dit gevoel heeft de pers aangewakkerd door de spellinghervorming bijna als een aanval op de oude spelling voor te stellen. Dat is niet het geval. De commissie-Geerts is veeleer een 'aanvulling' op de hervorming van 1954. In 1954 werd bijvoorbeeld beslist om een s-klank aan het begin van een woord met het teken 's' weer te geven: cigaar werd sigaar, cigaret werd sigaret enzoverder. Een woord als cigarillo werd daarbij vergeten en daarom schrijven we dat nu nog altijd met een 'c'. In de nieuwe officiële spelling blijft deze tegenstrijdigheid bestaan, in de spelling-Geerts niet.

Ritme

De spellinghervorming van 1954 leerde ons trouwens dat mensen altijd heftig reageren als je iets aan de spelling verandert, maar er daarna vlug aan wennen. Zo besliste men in 1954 'rhythme' voortaan te spellen als 'ritme'. Met groot misbaar lieten de tegenstanders weten dat de spelling 'ritme' bijna barbaars is, want de etymologische vorm waarop het woord teruggaat — het Latijnse rhythmus — is dan niet meer herkenbaar. En geef toch toe, argumenteerden ze, 'rhythme' als woordbeeld is toch zoveel sierlijker, zoveel mooier, het is tenminste een woord met volume, met kracht, in tegenstelling tot dat verschaalde, bijna meelijwekkend arme 'ritme'. Dezelfde en gelijkaardige argumenten worden ook nu gebezigd, en toch, niemand die erom maalt dat we ritme schrijven in plaats van rythme.

De daartoe gesimuleerde argumentatie ten faveure van 'rhythme' neigt sterk naar elitairisme. Immers, wie is in staat Latijnse of Griekse woordvormen te herkennen en die verschillende regellose vormen uit het hoofd te leren? De mensen die Latijn gestudeerd hebben; een minderheid, met andere woorden. Maar het Nederlands is evenzeer de taal van de man in de straat, van ongeschoolden, van arbeiders. Wie kent in zijn familie niet iemand die niet

volgens de officiële regels kan spellen? Ook zij willen hun taal korrekt kunnen schrijven maar worden daarbij gehinderd door de talrijke inkonsequenties. Waarom moet je citroen schrijven met c maar sigaar met s, vragen ze. Antwoord: daarom. Waarom moet je kopie schrijven met k en fotocopie met c? Daarom. Met een consequente spelling wordt een woord zus of zo gespeld op basis van een bepaalde regel en worden de uitzonderingen beperkt waardoor de spelling gemakkelijker te leren en dus toegankelijker wordt.

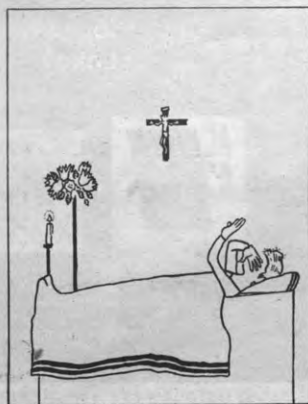
Positief

Je zou kunnen spreken van de dialektiek van de spellinghervorming: de oorspronkelijke bedoeling slaat om in haar tegendeel. De commissie-Geerts was er om een einde te maken aan de spellingtwist, maar de chaos is nog nooit zo groot geweest. Een greep uit het aanbod. De 'Woordenlijst' van het Groene Boekje volgt niet altijd de regels van haar eigen 'Leidraad'. Iemand die de derde editie van het Groene Boekje koopt, spelt anders dan iemand die de eerste of tweede editie heeft, want daarin zijn veranderingen aangebracht. Van Dale werkt op een aantal vlakken bewust af van het Groene Boekje. Volgens de laatste berichten zou het al om minstens 859 woorden gaan. De meeste Vlaamse en enkele Nederlandse kranten nemen de nieuwe spelling grotendeels maar niet helemaal over. De prestigieuze uitgeverij Van Oorschot — die de hele Russische bibliotheek in vertaling uitgeeft — laat weten dat ze de kelk van de nieuwe spelling aan zich laat voorbijgaan. Je zult maar proberen juist te spellen.

De spelling-Geerts die Veto hanteert, kun je in het licht van het voorgaande zowel positief als negatief bekijken. Tegenstanders oordelen dat het de spellingchaos vergroot omdat nog een spelling aan bovenstaand lijstje wordt toegevoegd. De ministers hebben voor de nieuwe officiële spelling gekozen en daar moeten we ons nu eenmaal bij neerleggen. Als iedereen hetzelfde doet, is er geen probleem. Veto vond het jammer dat een consequentere spelling werd afgewezen, niet op basis van tekortkomingen in de spelling zelf, maar uit angst voor de publieke opinie. Veto wil aantonen dat de spelling helemaal niet radicaal verandert: het gaat maar over enkele woorden per pagina. Veto aanbiedt deze spelling niet als het gouden kalb, en is zich terdege bewust van de tekortkomingen en moeilijke punten van deze spelling, maar de problemen met de andere spellingen zijn zoveel groter.

Benny Debruyne

UIT VREES VOOR PAPAARZZI WERD PRINSES DIANA IN PREVENTIEVE HOUDING OPGEBAARD.

Peter

VAN GEND & LOOS SPORTCENTRUM TERNAT

XION presents

Rock Ternat

VRIJDAG 10 OKTOBER - 20 U.
AFREKENINGSFUIF MET STUDIO BRUSSEL

ZATERD. 11 OKTOBER - 15.15 U.
NEEKA - HOODOO CLUB
BETTY GOES GREEN
AXELLE RED
DE MENS
CHANNEL ZERO
LOWPASS

TECHNO HALL: MARK BROOK (UK) - LUKE SLATER (UK) - TRISH (FUSE I ♥ TECHNO)
ROCK HALL: KOCKIE - FELLATIO PROFUNDA

VORBEREIDING: XION kantonen in Vlaanderen, MUSIC HANNA, Rex Record Shop, DIVERSE AANGEBODEN EN AANGEBODEN

INFO: (02) 582 40 20 VANAF 8/10 (02) 582 05 01

HET LAATSTE NIEUWS De grootste krant van 't land VVK: 350,- COMBI: 450,-

WEBSITE: <http://www.vgl.be>

VAN GEND & LOOS

De grootste krant van 't land

Klit-Leroy

Dik DEKERF & Co

P.D.B. N.V.

EXPRESS TERNAT

De Marie

STUDIO BRUSSEL

Reebok

PALM

DELTA FIRE

VAN GEND & LOOS

RECLAIM THE STREETS

TECHNO
RAVE

DJ Von Tannaka

16h00-16h50

DJ Dragon

16h50-17h45

DJ Trasher

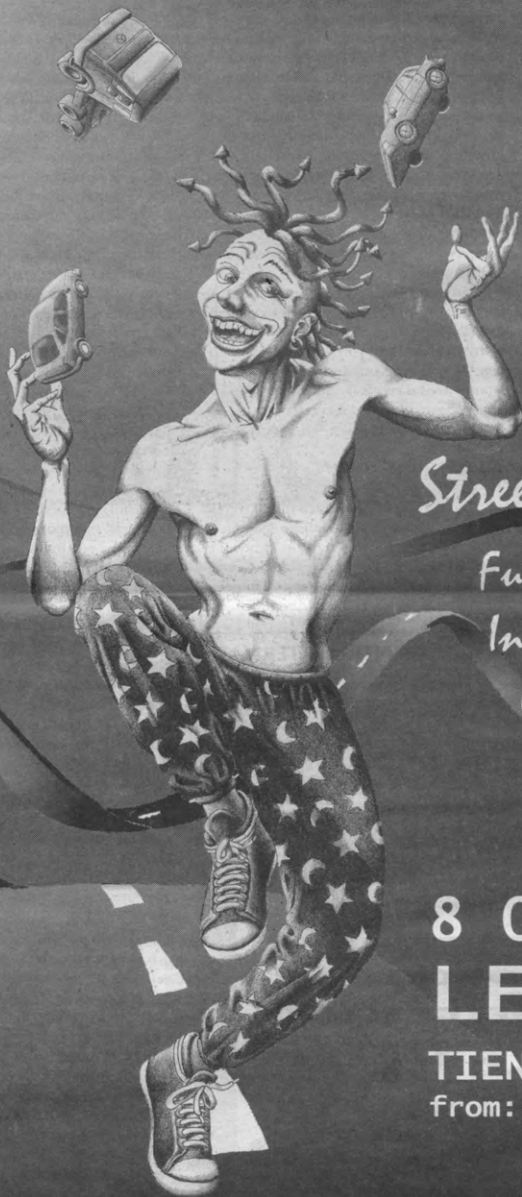
17h45-18h40

DJ Saskia

18h40-20h20

Riot Squad

20h20-22h20

Street-Skating

Funky Bikes

Info-Market

Graffiti

8 OKTOBER
LEUVEN

TIENSESTRAAT
from: 16h00-22h30

free entrance
free parking...
...for bikes

Org.: Sociale Raad
(Loko)

Anwork: Steven Schoorens

vu: Thierry Laenen, s: Malesstraat 5, Leuven

i.s.m.: Tegenstroom, Los Buenos vzw, Fietsersbond-Leuven, JNM, Leuven Verkeerd't, Wereldwinkel, Graffiti Jeugdendienst vzw, vzw Velo, SIC, KoMiMo en BBL.

zoekertjes

- √ Na drie maanden vakantie zijn de revolutionaire X-zoekertjes terug.
- √ Alle anti-x-zoekertjeslezers worden vriendelijk verzocht om de volgende regels op eigen risico te lezen.
- √ Leve Colombia.
- √ Indigestie gegarandeerd.
- √ We krijgen x weliswaar nog royaal te zien maar er duiken tijdelijk ook y's op.
- √ Op naar de 65 v vrouwelijke studenten.
- √ Armando, no te enamoras.
- √ Gerrit, sorry jong, afspraak vergeten.
- √ Y verhoogt stante pede de prijs. Dank u y.
- √ Steek uw winst in uw zak en tot volgend jaar, ik bel jullie dan wel via x.
- √ Ik heb twee goudvissen in de vijver van het stadspark gezet. Wie volgt? (25.000 studenten maal 2 vissen= ...) Tuur.
- √ De keuze viel op x, de poort naar het mooie Pajottenland.
- √ De moeder van Bart belde zondagavond om te zeggen dat er aan de zee mist was.

- √ Aktiefrent "Cruzcampo in de Leuvense kaffees" vergaderd donderdag in de Flamenco (Naamsestraat).
- √ Orlee wordt vriendelijk uitgenodigd voor de extravagante Disco-Party in de Rumba op dinsdag 30 september.
- √ Ché vive. Luchamos contra los gringos.
- √ X eist de ontvoering van rektor Oosterlinck op.
- √ De Gerrit leest de veto niet, oneozel manneke
- √ BOB zoekt x wegens ontvoering van rektor Oosterlinck.
- √ Sylvie, ik beloof dat je nog dit jaar een zoekertje in Veto krijgt!- Wim
- √ Ambassadeur van Afganizan zoekt vrouwelijke studenten die lopen zonder de grond te raken.
- √ Beertje, 8 oktober 2.30 u in de dames-wc van de Rumba ik wil je!
- √ He has always had his way met de vijven.
- √ Op 8 oktober tussen 22.00 u en 6.00 u

Zoekertjes zonder kommersieel oogmerk (gezocht, gevonden, verloren e.d.) zijn gratis. Voor de andere (te koop, te huur, tikwerk) wordt 100 frank per week aangerekend. De redactie houdt zich het recht voor een zoekertje niet te plaatsen. Gebruik onderstaand rooster, 1 teken per vakje, 1 vakje tussen de woorden. Zenden aan of afgeven op 's Meiersstraat 5. Via e-mail kan ook op veto@veto.student.kuleuven.ac.be.

- organiseert x een 'Reclaim the Garden'-Party in de tuin van Tobback.
- √ Katrien vindt dat de stadswacht hier ook bij hoort, maar niet de rijkswacht.
- √ Weer of geen weer, blijf in contact met x.
- √ Groene smurf met rode pukkels van eerste licentie zoekt blauwe kussens om van buiten te blokken.
- √ Reclaim the Garden-party met DJ Quickeldinges.
- √ Voor x-zoekertjes. Gelieve te adresseren aan: Redactie X, x-zoekertjes, Brognerstraat 54, 1070 Brussel, Fax: 02-5203515.
- √ In het idyllisch dal waar X woont, groeien koecien.
- √ Te nacht werken is donkerder dan te week-end.
- √ Is Van Laar mans genoeg?
- √ Raf zoekt lieve juffrouw; dt-regels moedten hem uitgelegd worden
- √ Is het voor incest behoeden van An Marchal het enige positieve gevolg van de zaak-Dutroux?
- √ Op maandag 6 oktober om 20.00 u in AV 01.12 (over 't Stuc) is er een lezing van David Shea over Underground-B-Cult-Movies.
- √ Wilt u x in levende lijve zien, kom dan naar de kussendienst van de Acco in de Tiensestraat. Toegang: gratis. Uitgang: een pakket

JO MEUWISSEN

Alle verhuur
Video-, klank- en lichtmateriaal
Videoschermen tot 4 m
DISCOBAR EN CD'S
met of zonder D.J.
KARAOKE (1.500 titels)

016/201.301

- kursussen van 4.500 pagina's.
- √ Anke, Hilde, Katrien, Kristina, Kristel, Melissa en Sandra zoeken Moos.
- √ Oeps, daar gaat mijn goede voornemen om dit jaar niemand te vermoeden. Aan de imbeciel die zondagochtend mijn fiets heeft meegespikt aan de Libertad: de twee Kroaten uit het Ruhrgebied zijn besteld. Watch your back.
- √ De redactie van de Veto dankt x voor zijn vrijwillige medewerking.
- √ Y eist dezelfde rechten als x.
- √ X dankt de redactie van de Veto voor het vrijwillig afstaan van de zoekertjes. Tot volgende week.
- √ Melissa Russo is in New York gesignaleerd
- √ Verzamelen op het Foch op 5 oktober om Quickeldinges uit zijn bed te bellen. Broodjes breng ik mee, Louis T.

UNIVERSITAIRE WERKGROEP LITERAATUUR EN MEDIA (WEL)

Op niveau al 17 jaar praktische opleiding van auteurs, journalisten en mediadeskundigen.

Het eerste jaar start op donderdag 9 oktober, 20 u.

(boven bibliotheek Sociale Wetenschappen, Van Evenstraat)

M.m.v. Jos Bouveroux (BRTN), Stijn Coninx (film), Lieven Defour (VTM),

Hans Devroe (UWLM), Flor Stein (BRTN), Dirk Tieleman (BRTN) e.a.

INFO/INSCHR. 016/22.93.24 ... tijdlijn!

agenda & ad valvas

DOOR BART ANDRIES

MAANDAG

- 20.00 u **LEZING** Takis Fotopoulos: 'Naar een inclusieve democratie of verdere uitsluiting?', in 's Meiersstraat 5, Leuven, toeg. 80, org. Sociale Raad.
- 20.00 u **FILM** De geschiedenis van de underground movie door David Shea, in AV (auditorium Vesalius) 01.12, org. E.E.A.D. Da Extravaganza Alternativa Days.

DINSDAG

- 20.30 u **DANS** Klapstuk 97: George Balanchine & Igor Stravinsky: Agon, uitgevoerd door het Nationale Ballet en het BRIN Filharmonisch orkest onder leiding van Frank Schipway. Dans en konsert, in Stadschouwburg, org. Klapstuk vzw.

WOENSDAG

- 19.00 u **DANS** Klapstuk 97: Dansimprovisatie met studenten van Paris en Pep onder leiding van David Hernandez, in Dansstudio (Naamsestraat 96), toeg. 200/250, org. Klapstuk vzw.

Alfa

- 30/09 Sangria-avond, in Fak 15-W.

Crimen

- 01/10 Samenkomst in Tir na n'og voor optreden op de Oude Markt, in Tir na n'og.
- 01/10 om 13.00 u: Receptie in de Nieuwe Valk, in De Nieuwe Valk.

Medica

- 30/09 om 13.00 u: Grote Verkoop; 2ékan, in ZaMo.
- 30/09 om 18.00 u: Grote Verkoop; 2é doc, in ZaMo.
- 30/09 om 22.00 u: officiële opening doc's Bar (receptie).
- 01/10 om 14.30 u: Grote Verkoop; 1ékan, in ZaMo.
- 01/10 om 19.30 u: Grote Verkoop; 3ékan, in ZaMo.
- 01/10 om 22.00 u: Medica EIW-luif, in Albatros.
- 02/10 om 15.00 u: Grote Verkoop; 1é doc, in ZaMo.
- 02/10 om 21.00 u: Promotiefilm Klapstuk, in Doc's Bar.
- 02/10 om 22.00 u: Doc's Bar 'Naturel', in Doc's.
- 03/10 om 21.00 u: Auw'zakken Avond, in Doc's Bar.

- 20.00 u **DEBAT** CDS organiseert kopstukende-bat met Louis Tobback (SP), Marc Van Peel (CVP), Guy Verhofstadt (VLD), Frank Vanhecke (VB), Wilfried Bervoets (Agalev), Geert Bourgeois (VU), moderator Ivan De Vadder, in Pieter De Somer, org. CDS.

- 21.30 u **KONSERT** Klapstuk 97: Muziekimprovisaties/ Another Fear No Fall, in Stuc, org. Klapstuk vzw.

DONDERDAG

- 19.00 u **DANS** Klapstuk 97: Dansimprovisatie met studenten van Paris en Pep onder leiding van David Hernandez, in Dansstudio (Naamsestraat 96), toeg. 200/250, org. Klapstuk vzw.
- 20.00 u **FILM** Studenten Welkom, 'The adventures of Priscilla Queen of the desert', op de Oude Markt, org. Studio Filmtaters.
- 20.00 u **TEATER** De Federatie speelt 'Noorde-loos', een voor het Teaterfestival geselecteerde voorstelling, in Wagehuys, Brusselsestraat 63, toeg. 450/405, org. Cultureel Centrum Leuven.
- 21.30 u **KONSERT** Klapstuk 97: muziekimpro-

VRG

- 30/09 om 22.00 u: VRG Kandidaturen-TD, in Albatros, toeg. 60/80/80/100.
- 01/10 om 22.00 u: VRG 1e Lic TD, in Samambaia, toeg. 60/80/80/60.
- 02/10 om 22.00 u: VRG 2e en 3e Lic-Coctailavond, in Tijl, toeg. 60/80/80/100.
- 06/10 om 15.30 u: VRG-openings-receptie, in Nieuwe Valk, toeg. gratis.
- 06/10 om 15.30 u: VRG openingsreceptie, in Nieuwe Valk, toeg. gratis.

VTK

- 30/09 om 10.00 u: Onthaal 1ékan, in aula 200M06 en 200C/B.
- 01/10 inschrijvingen en cursusverkoop 1e Ir, in Theokot.
- 01/10 om 20.00 u: Grote opening van het Elixir, in Waalberg.
- 02/10 inschrijvingen en cursusverkoop 2e Ir en 3e Ir, in Theokot.
- 02/10 om 19.00 u: Peter en Meter avond, in Alma III.
- 02/10 om 21.00 u: OpeningsTeeDee, in Corso.
- 05/10 om 22.00 u: Happy Hour in 't Elixir, in Elixir.

- visaties/ Another Fear No Fall, in STUC, org. Klapstuk vzw.

VRIJDAG

- 8.30 u **VORMING** Seminars van de muziek-geschiedenis & geschiedenis van de jazz, in konsertzaal Lemmensinstituut, Herestraat 53, toeg. 200/150, org. Lemmensinstituut.
- 19.00 u **DANS** Klapstuk 97: Dansimprovisatie met studenten van Paris en Pep onder leiding van David Hernandez, in Dansstudio (Naamsestraat 96), toeg. 200/250, org. Klapstuk vzw.
- 21.30 u **KONSERT** Klapstuk 97: Muziekimprovisaties/ Another Fear No Fall, in STUC, org. Klapstuk vzw.

ZATERDAG

- 10.30 u **BEURS** Lesbische moederdag voor moeders, toekomstige moeders en geïnteresseerden, in 't Kasteeltje, Wijkmaal, toeg. gratis, org. Impuls vzw.

- 21.30 u **KONSERT** Klapstuk 97: Muziekimprovisaties/ Another Fear No Fall, in STUC, org. Klapstuk vzw.

ZONDAG

- BEURS** Poppen -en berenbeurs in Leuven, in Feestszaal Metropol, Diestsestraat 133, org. Niesje Wolters van Bemmel.
- 11.00 u **BEURS** Marokko-beurs, in Don Bosco-centrum, Zwaluwenstraat 6, 3010 Kessel-Lo, toeg. 100, org. Multicult. (Naamsestraat 96), toeg. 200/250, org. Klapstuk vzw.

ZONDAG

- 21.30 u **KONSERT** Klapstuk 97: Muziekimprovisaties/ Another Fear No Fall, in STUC, org. Klapstuk vzw.

Veto zoekt schrijvers, fotografen, layouters, DTP'ers, cartoonisten en dus jou. Kom naar de redaktievergadering, vrijdag in de 's meierstraat 5. We verwachten je.

De laagste sociale klasse gaat 'elektoraal spijbelen'

De polemieker rond de afschaffing van de opkomstplicht bij de verkiezingen is al een tijdje volop aan de gang. De recente oplakering van het debat is echter te wijten aan een artikel in de krant *De Morgen* over het onderzoek van Lieven Dewinter en Johan Ackaert naar het kiesgedrag bij de afschaffing van de kiesplicht. Alle partijen nemen weer stelling in en ook de drukingsgroepen lieten hun licht nogmaals schijnen over de thematiek. Het meest opvallend lijken echter de uitspraken van SP-voorzitter Louis Tobback te zijn. Hij wil van zijn standpunt tegen het kiesrecht een pijler maken van de aanstaande campagne van de SP. Johan Ackaert (professor aan het LUC) is een van de mensen die Tobback alvast bijstaat in zijn strijd voor het behoud van de stemplicht.

Johan Ackaert: «We hebben een vergelijking gemaakt tussen de groep mensen die nu reeds elektoraal spijbelen en diegenen die niet meer zouden stemmen als de opkomstplicht zou worden afgeschaft. Op dit moment blijven mannen meer thuis dan vrouwen. Daarnaast blijkt dat wie meer politiek geïnteresseerd is — door het lezen van kranten, deelnemen aan betogingen en het ondertekenen van petitie's —, ook meer participeert. Maar de parameter van de sociale klasse waartoe men behoort, speelt op dit moment niet mee.»

«Als men nu de stemplicht zou afschaffen, valt het effect van het geslacht weg, maar de ongeïnteresseerden zullen zeker ook niet participeren. Het belangrijkste is echter dat dit nog eens versterkt wordt, omdat het beroepsprestige en de sociale klasse erbij komt. Deze mensen voelen zich in het beroepsleven machteloos, en dat uit zich in een gevoel van politieke machteloosheid. Als stemmen een recht wordt, komt deze groep mensen dus niet meer opdagen.»

Veto: Resulteert dat in een verlies voor bepaalde partijen ten opzichte van andere?

Ackaert: «Dit hebben we nooit willen onderzoeken, omdat dit niet de essentie is. Het is belangrijker dat bij de afschaffing van de stemplicht de lagere sociale klassen niet meer participeren. Waardoor vooral de SP en het Vlaams Blok stemmen zullen verliezen. Daarnaast verliezen Agalev en VU het minste. Maar als men alle partijen naast elkaar zet, zal het globale effect uiteindelijk minimaal blijken.»

Veto: Eind jaren veertig hebben partijen zich op een positieve manier aangepast aan het toetreden van een nieuwe doelgroep — vrouwen — in de politiek. Zou het niet kunnen zijn dat partijen zich nu ook positief gaan opstellen in de zin dat ze zich meer gaan richten naar de mensen die niet meer komen opdagen?

Ackaert: «Bij het verliezen van stemrecht aan vrouwen hebben de partijen zich aangepast omdat ze zich meer gingen richten naar een nieuw toegedreven doelgroep. Ik denk niet dat de partijen de politiek boeiender of aantrekkelijker zullen gaan maken om de verloren stemmen te gaan terug winnen. Dat ziet men duidelijk in de Verenigde Staten en Groot-Brittannië. Blair richt zich bijvoorbeeld duidelijk naar het middenkader, omdat die bevolkingsgroep komt stemmen. Zelfs in Nederland zie je dat, kijk maar naar de actie van de Raad van Kerken. Uit protest tegen het Nederlands asielbeleid verlenen zij kerkasiel aan uitgeprocedeerde asielzoekers. De Nederlandse overheid heeft dus zeker problemen

met zijn sociaal beleid.»

Veto: Hoewel enkel België, Griekenland en Luxemburg de enige Europese landen met opkomstplicht zijn, is er toch geen wezenlijk verschil tussen de partijprogramma's in deze landen tegenover andere. Daarenboven verschilt het Nederlands asielbeleid in niets van het Belgische.

Ackaert: «Ja, maar in Nederland heft men de sociale zekerheid ook drastisch hervormd. Daarnaast of mede daardoor neemt — ondanks de groeiende euforie over het poldermodel — de kritiek ook toe omdat de regering enkel nog oog heeft voor economische vooruitgang, terwijl de armoede er ook sterker groeit dan in België. Als men ons sociaal systeem vergelijkt met andere landen staan we aan de top met de tegemoetkoming aan de laagste sociale klassen. Maar als je België en Nederland vergelijkt, moet je ook met andere elementen reke-

nen van het Blok en het verlies aan stemmen bij het afschaffen van de kiesplicht.»

«Nu uit dit ongenoegen zich nog in het parlement door de aanwezigheid van vertegenwoordigers van het Vlaams Blok. Als dat ongenoegen daar geen uitlaatklep vindt, vrees ik dat het zich elders gaat manifesteren. In Los Angeles is de burgemeester verkozen door twintig procent van de kiezers. De rellen na de zaak King zijn daar minstens indirect een gevolg van. In ons parlement is de aanwezigheid van het Vlaams Blok daar een teken van, we moeten dat onderzoeken en de politiek moet daar zijn konklusies uit trekken.»

Veto: Moeten volgens u de straffen ook verhoogd worden als men niet komt opdagen? Doordat het siffr van mensen die niet komen opdagen stijgt, kan de opkomstplicht in onbruik raken.

Ackaert: «Het aantal mensen dat niet

Ackaert: «Het is niet noodzakelijk zo dat de partijen opschuiven in de richting van het Vlaams Blok. De projecten voor de herwaardering van de binnensteden, de betere huisvesting enzovoort zijn een direct gevolg van de verkiezingen van '91. Dat is een goede zaak. Ik ben het met u eens dat voor een aantal zaken de partijen reageren met de hete adem van het Blok in hun nek. Toch is er bij de veiligheidskontrakten bijvoorbeeld naast het repressieve element wel degelijk aandacht voor sociale gevoeligheden. Ook het politie-optreden richt zich meer en meer op preventie.»

Smurfen

Veto: Waarom bepleit het Vlaams Blok het afschaffen van de stemplicht, hoewel ze daar ogenschijnlijk geen voordeel bij hebben?

Ackaert: «Bij het Blok is de afschaffing van de stemplicht geen centraal thema. Hun belangrijkste standpunten zijn verwoord in het zeventigpuntenplan. In dat plan zal er misschien wel verwezen worden naar de afschaffing van de stemplicht, maar dat is voor hen niet essentieel. Voor het Blok is het gewoon een gemakkelijk standpunt. Het komt populair over om weer een plecht te willen afschaffen.»

Veto: Denkt u dat het invoeren van een referen-

ding houden. Zo hebben de Nederlanders meer politiek sivismisme dan wij.»

Veto: Is dat niet een al te negatieve houding tegenover de politiek, als u meent dat zij de kiezers die afhakken, niet probeert terug te winnen?

Ackaert: «Dat is nu niet democratie, het is een puur rationele beslissing. Wat gaat een politicus doen als een bepaalde groep niet komt opdagen en een andere wel, gesteld dat ze tegengestelde belangen hebben? Dat die politicus zich richt naar de groep van stemmers is toch een rationele keuze. Met betrekking tot de partijfinanciering en de verkiezingsuitgaven is het toch niet meer te verantwoorden dat men twee campagnes gaat voeren. Een eerste campagne om de mensen te laten stemmen en dan een andere om ze voor een bepaalde partij te laten kiezen.»

Leeg

Veto: Welke kiezers haken het meest af: de ongeïnteresseerden, zoals u reeds aangaf, of ook de mensen die op een bepaalde partij stemmen uit gewoonte?

Ackaert: «Die dingen komen samen. Mensen met een lage opleiding, een laag beroepsprestige en die ongeïnteresseerd zijn, komen niet meer opdagen. Die machteloosheid zie je duidelijk in het groeiende sukses

komt opdagen, ligt inderdaad rond een half miljoen, terwijl er maar enkele honderden van gestraft worden. Maar toch vind ik dat het feit dat op de kiesbrief staat dat stemmen verplicht is, voldoende. De mensen die niet komen opdagen blijken immers ook voornamelijk ouderen en jongeren te zijn. Het is duidelijk dat arbeid de politieke betrokkenheid verhoogt. Voor en na de arbeid blijkt dat er minder aandacht is voor politiek. Voor de jongeren moet dit wel genuanceerd worden. Bij kiesrecht komen zij de eerste keer wel massaal opdagen, maar de volgende keer zijn het er al een pak minder. Bij de inschakeling in het beroepsleven komt de interesse dus wel weer terug.»

Veto: Sommigen stellen dan voor om de niet-stemmers te laten vertegenwoordigen door lege zetels. Ziet u daar enig heil in?

Ackaert: «Neen, ik vind de protestpartijen dan een krachtiger signaal. Dit confronteert het politieke establishment meer met het ongenoegen. Het is een blaam voor de politieke partijen. Door het leeglaten van de zetels gewoon enkele zetels minder toebedelen aan de partijen heeft weinig zin.»

Veto: U vreest dat de partijen opschuiven naar het centrum bij de afschaffing van de opkomstplicht. Maar op dit moment schuiven de partijen toch op in de richting van het Vlaams Blok, dat is toch bepaald geen betere evolutie.

dum zinvol is en wilt u dit dan ook verplicht maken?

Ackaert: «Het lijkt me niet aanvaardbaar om voor een referendum de opkomst verplicht te maken. Maar dan moet men wel een drempel inbouwen met betrekking tot de opkomst. Als veertig procent deelneemt en de helft daarvan zegt 'ja', dan zit je met twintig procent ja-stemmers. In Zwitserland, waar men een lange traditie heeft met referenda, heeft men een gemiddelde opkomst van ongeveer veertig procent. Dus uiteindelijk is het resultaat van het referendum in Genk, waar er veertig procent kwam opdagen, niet zo'n slecht resultaat.»

«Toch mag men niet om de haverklap referenda gaan organiseren. Daarenboven moet men rekening houden met de specifieke Belgische context. Als men referenda zou gaan organiseren over alle onderwerpen op federaal vlak, komt ons pacificatie-model in gevaar. Door kompromisvorming en het koppelen van bepaalde dossiers kan men relatief stabiel regeren in België. Met referenda wordt dat moeilijk. Daarom ben ik eerder te vinden voor het corrigerende referendum. Zo hebben de representatieve en de directe democratie elk hun eigen toepassingsgebied en vullen ze elkaar aan.»

Kristof Daniëls
Raf Gerits